

Nationaal Programma
ROTTERDAM ZUID

DEEL I VOORTGANGSRAPPORTAGE 2013

Programmabureau NPRZ

Mijnsherenlaan 10

Rotterdam Zuid

Colofon

Deze voortgangsrapportage is opgesteld door het programmabureau NPRZ in opdracht van het dagelijks bestuur van het Nati-onaal Programma Rotterdam Zuid, bestaande uit:

Hamit Karakus, wethouder gemeente Rotterdam (voorzitter), namens de overheden;

Martine Visser, rector CSG Calvijn, namens de onderwijspartners;

Dick van Well, voorzitter stichting IkZitopZuid, namens de werkgevers;

Constant van Schelven, bestuurder Aafje, namens de zorg;

Hedy van den Berk, bestuurder Havensteder, namens de woningcorporaties;

Sarhan Hacene, namens de Bewonersadviesraad Zuid;

Ed Goverde, voorzitter DB deelgemeente Charlois, namens de deelgemeenten;

Ali Rabarison, plaatsvervangend Directeur Woon- en Leefomgeving, ministerie van BZK.

Programmabureau Nationaal Programma Rotterdam Zuid

nprz@rotterdam.nl

tel.: 010-2672104

Marco Pastors

Mattijs de Mooij

Marisol van Krimpen

Astrid Kroos

Karin Fraai

Jarle Lourens

September 2013

Inhoud

Voorwoord	5
Inleiding	7
1 Bewoners op Zuid: Onnodige achterstand	9
2 Voortgangspijlers uitvoeringsplan 2012-2014	15
3 Wijkprogramma's	31
4 Organisatie en financiën	35
5 Hoe verder?	37
Bijlage 1: indicatoren Leefbaarometer	40
Bijlage 2: Partners van het Programma Rotterdam Zuid	41

Voorwoord

De uitvoering van het Nationaal Programma Rotterdam Zuid (NPRZ) komt op gang. Scholen werken aan kwaliteitsverbetering in de Children's Zones en geven meer uren les per week. Wijkteams worden bemenst en werken volgens de frontlijnmethode. Uitkeringsinstanties en werkgevers concentreren zich op handhaving en uitvoering. Corporaties en Rijk zijn gevorderd in het vinden van financiële dekking om de woningvoorraad te verbeteren. In de door het kabinet voorgestelde verhuurdersheffing is daarvoor een faciliteit opgenomen. De vier bij het NPRZ betrokken woningcorporaties investeren tot en met 2017 ongeveer € 494 mln. Daarnaast is de aanpak van 23.000 woningen in de particuliere sector noodzakelijk. Hiervoor is jaarlijks € 50 miljoen nodig. De gemeente en de corporaties gaan de instroom van nieuwe bewoners reguleren conform het beleid dat in juni door de gemeenteraad van Rotterdam is vastgesteld.

De inspanningen van de partners hebben zich de afgelopen tijd op deze onderwerpen gericht. Resultaten worden zichtbaar. Bovendien is er vertrouwen in de keuze voor school en werk als belangrijkste thema's en enthousiasme bij de mensen die het moeten gaan doen. Ook steeds meer inwoners, van wie we door de Burgertop weten dat ook zij de ambities van het Nationaal Programma ondersteunen, zullen geholpen worden hun onnodige achterstanden te verkleinen en daarmee meer vertrouwen in hun toekomst te krijgen. Op de school van hun kinderen, door contact met professionals en studenten van de wijkteams, of door het UWV en het cluster Werk en Inkomen van de gemeente als ze een uitkering hebben. Een jaar na de start van het NPRZ kunnen we constateren dat we op veel terreinen 'op schema' lopen. Het uitvoeringsplan bevat nog veel meer doelen. Ook hoever we daarmee zijn maakt deze monitor duidelijk zichtbaar. Waar we goed zijn gevorderd, overheerst de kleur groen. Daar waar nog weinig vordering is geboekt, zijn de kleuren oranje en rood ingevuld. Deze activiteiten gaan we het komende jaar van een gepast vervolg voorzien.

De bereikte resultaten betreffen vooral output, dat wil zeggen professionele prestaties. Waar het echt om gaat is de outcome, het maatschappelijke effect. Voor Zuid betekent dat: een hoger opleidingsniveau, meer mensen structureel aan het werk, betere woningen, aantrekkelijker wijken met meer diversiteit, in twintig jaar tijd op G4-niveau. Veel cijfers hebben nog betrekking op 2011 en 2012. Het Uitvoeringsplan is van 24 juni 2012. We hebben er in deze voortgangsrapportage voor gekozen de cijfers uit de twee voorafgaande jaren wel op te nemen, omdat dit de meest recente informatie is. Op deze manier kunnen we de monitorstructuur voor de komende jaren blijven gebruiken. De outcome laat zien dat er op de meeste maatschappelijke doelen in 2011 en 2012 een lichte achteruitgang is geweest ten opzichte van Rotterdam en de andere grote steden. In de meeste gevallen blijft deze achteruitgang beperkt, maar we moeten op Zuid het gat juist kleiner maken, zodat we in 2020 op het gemiddelde niveau van Rotterdam zitten en in 2030 op dat van de G4.

De doorbraken die op het gebied van de frontlijnzorg, de Children's Zone, het vestigingsbeleid en de middelen voor de woningvoorraad al gerealiseerd zijn om die achterstand in te lopen, geven aan dat de partners dat kunnen. We hopen dat deze monitor u vertrouwen geeft in de wijze waarop we op Zuid aan de slag zijn. Bestuur, partners en programmabureau zijn er namelijk van overtuigd dat Rotterdam-Zuid een koers heeft ingezet die het tot een beter onderdeel van Rotterdam, de Randstad en Nederland maakt.

Namens het bestuur van het NPRZ,

Hamit Karakus, Voorzitter

Inleiding

Voor u ligt de eerste voortgangsrapportage van het Nationaal Programma Rotterdam Zuid (NPRZ). De uitvoering van het programma is, na de presentatie van het Uitvoeringsplan op 4 juli 2012, officieel van start gegaan. Hierbij kwam toen ook al de wens tevoorschijn om de voorgestelde acties te monitoren. Ten behoeve van de verantwoording is er begin 2013 een eerste voortgangsbericht opgesteld en met de partners gedeeld. In deze rapportage kijken we naar de voortgang tot eind juni 2013, het eerste jaar. Daarnaast bekijken we de ontwikkelingen van Zuid aan de hand van een aantal maatschappelijke indicatoren. Deze hebben veelal betrekking op 2012 of eerder.

Uitgangspunten Uitvoeringsplan 2012-2014

Met het Nationaal Programma Rotterdam Zuid hebben overheden en partners gekozen voor een nieuw perspectief voor Rotterdam-Zuid. Opleidingsniveau, arbeidsparticipatie en woonkwaliteit moeten in twintig jaar stijgen naar het gemiddelde van de vier grote steden. In het Uitvoeringsplan 2012-2014 ligt de nadruk op school en werk. Betere scholen, hogere leerprestaties en aan het werk zijn bieden immers de beste garantie voor een beter leven voor de bewoners van Zuid.

Programma NPRZ – Gestart!

Naar aanleiding van het eindadvies¹ van de commissie Deetman/Mans over de aanpak van Rotterdam-Zuid hebben de partners op 19 september 2011 het document Zuid Werkt! ondertekend. Na de aanstelling van de programmadirecteur is het Uitvoeringsplan 2012-2014 op 4 juli 2012 gepresenteerd.

Het programma is gebaseerd op de ervaringen en lessen die zijn getrokken uit projecten uit het verleden. Dit betekent dat het NPRZ de bewoners centraal stelt. Alleen als zij hun dagelijkse keuzes veranderen, kan Zuid een plek worden waar mensen graag willen wonen.

Het werkgebied van het Nationaal Programma bestaat uit de deelgemeenten Charlois, Feijenoord en IJsselmonde. Binnen het gebied zijn zogenoemde 'focuswijken' en 'kantelbuurten' benoemd. In deze wijken is de optelsom van de problematiek het zwaarst, waardoor de omvang van de opgave het grootst en meest complex is, in combinatie met de meest verouderde woningvoorraad. De kantelbuurten hebben veel kenmerken die vergelijkbaar zijn met die van de focuswijken. Ze zijn alleen veel kleiner en het is daar zaak om te zorgen dat ze aan de goede kant blijven.

Opbouw van de rapportage

De rapportage is als volgt opgebouwd:

DEEL I

Hoofdstuk 1 Bewoners op Zuid: onnodige achterstanden
Hoofdstuk 2 Voortgang Uitvoeringsprogramma per pijler
Hoofdstuk 3 Wijkprogramma's
Hoofdstuk 4 Organisatie en financiën
Hoofdstuk 5 Hoe verder?

DEEL II

DIN
Effectrapportage (outcome)
Resultaten van de activiteiten (output)
DIN's wijkprogramma's focuswijken

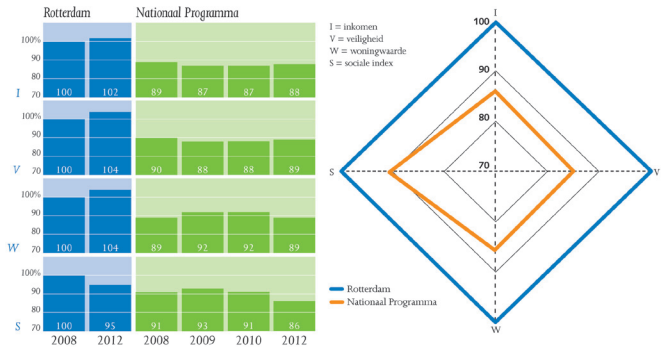
¹ Kwaliteitssprong Zuid: Ontwikkeling vanuit Kracht.

Bewoners op Zuid: Onnodige achterstanden

Het doel van het Nationaal Programma is dat iedereen op Zuid zorgt voor een zinvolle besteding van zijn of haar dag: mensen gaan naar school, zijn aan het werk of dragen op een andere wijze bij aan de zorg voor gezin, buurt en samenleving. De mate waarin kan variëren, maar de basis is een grote eigen inzet van de bewoners voor zichzelf, voor hun gezin en voor hun leefomgeving. Hoe het met de bewoners gaat, is bepalend voor het beeld van Zuid.

De waarden van wijken

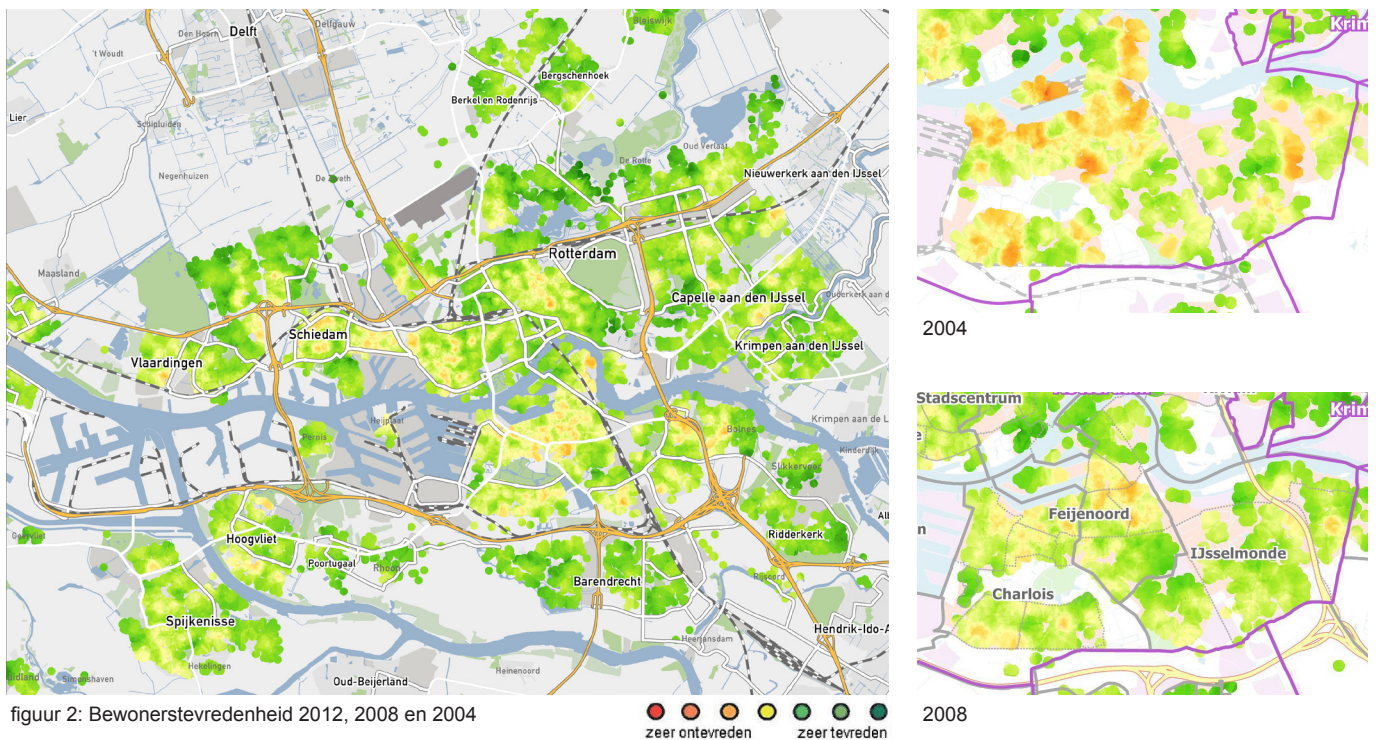
Al een aantal jaren houden de Rotterdamse woningcorporaties de waarde van wijken bij aan de hand van vier bestaande indicatoren die gezamenlijk een grove aanwijzing geven op de ontwikkeling van de wijken². Te zien is dat tussen 2008 en 2012 Rotterdam er als geheel op inkomen, veiligheid en WOZ op vooruit is gegaan. Zuid daarentegen laat enige achteruitgang (veiligheid en inkomen) of stilstand (WOZ) zien. Ten aanzien van sociale index laten beide dezelfde achteruitgang zien.

figuur 1: waarde van de NPRZ wijken

Bewonerstevredenheid 2012

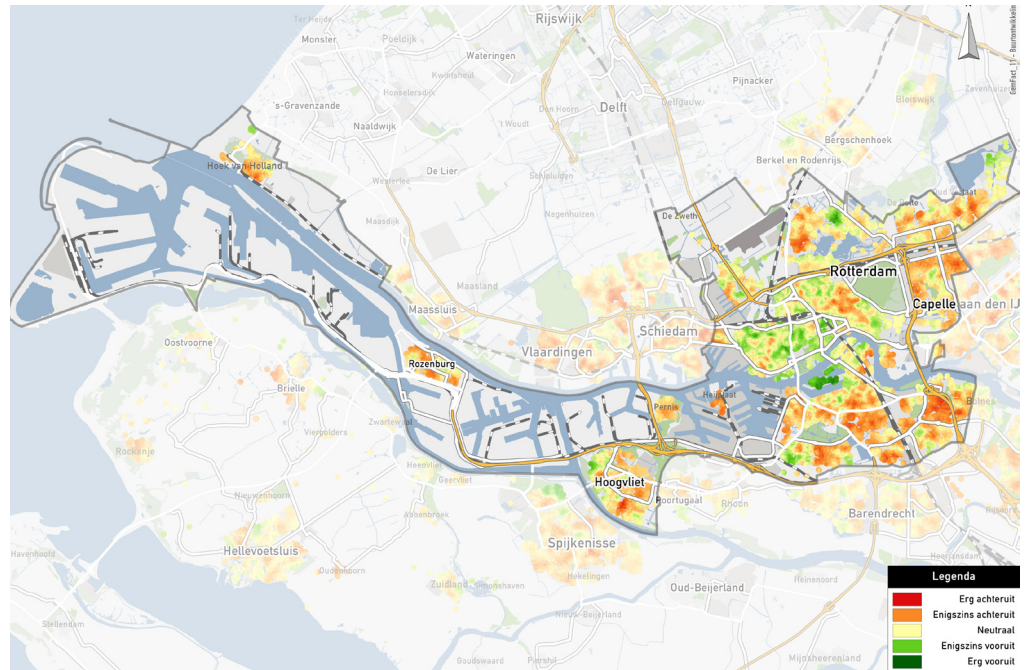
Naast deze relatief harde cijfers is het belangrijk te weten wat bewoners zelf vinden. In 2012 is, evenals in 2004 en 2008, voor de derde keer de Grote Woontest gehouden. Op onderstaande kaart zijn de gemiddelde scores van bewoners ten aanzien van hun tevredenheid (schaal 1 tot 7) weergegeven. Zichtbaar is dat Rotterdam-Zuid significant lager scoort dan de rest van de stad. Er is wel een duidelijke verbetering zichtbaar ten opzichte van 2004, het eerste jaar van de test. Ten opzichte van 2008 valt op dat er minder oranje/rode gebieden zijn, maar dat tegelijkertijd een aantal groene gebieden weer geel kleurt

figuur 2: Bewonerstevredenheid 2012, 2008 en 2004

² Uit "wijken van waarde -digt" door Frans Spierings en Marina Meeuwisse van de Hogeschool Rotterdam in opdracht van Woonstad Rotterdam, Vestia en Havensteder

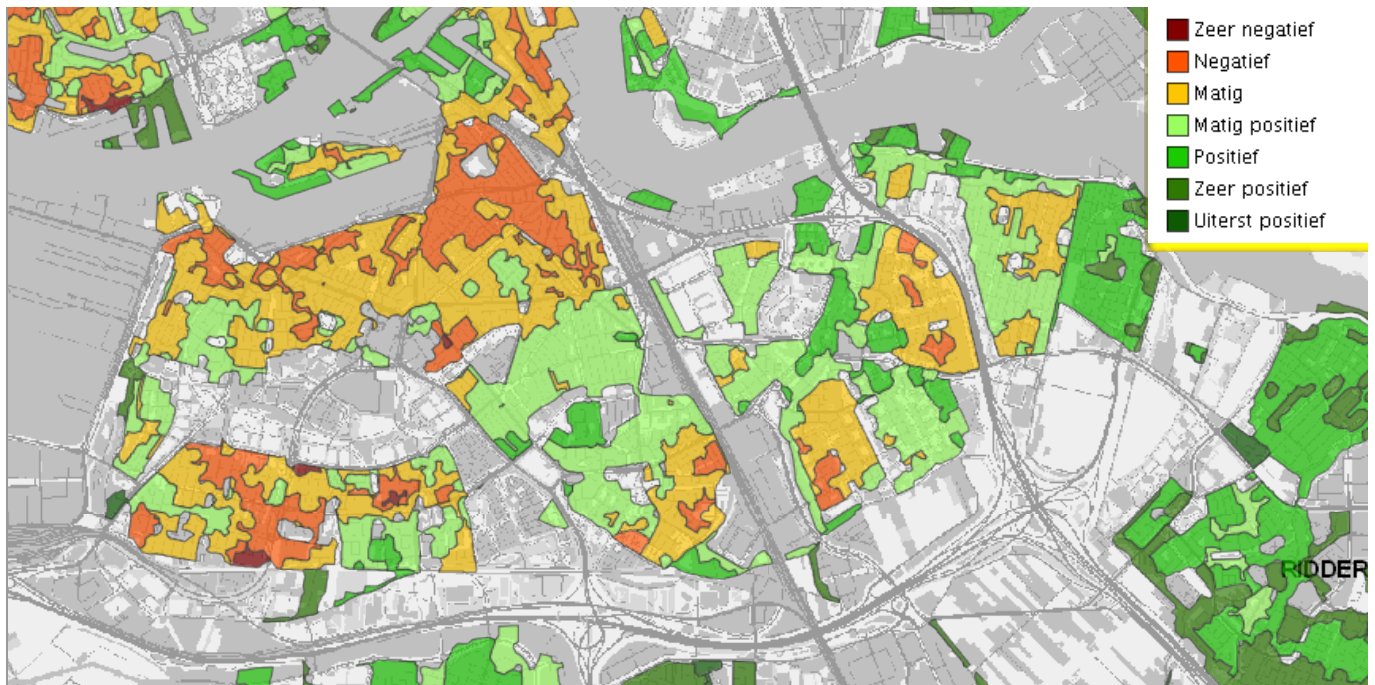
Deze achteruitgang is ook terug te zien in figuur 2 eveneens uit de grote Woontest. Hierin is weergegeven hoe bewoners de ontwikkeling van hun wijk inschatten.

figuur 3: Buurtontwikkeling afgelopen 4 jaar (2008-2012)

'Leefbaarometer' 2012

Waar de kaart van de Grote Woontest een beeld geeft van de subjectieve waardering van bewoners, geeft de 'Leefbaarometer' een objectieve weergave van de leefbaarheid. Het gaat daarbij vooral om woningvoorraad, inrichting van de publieke ruimte, het voorzieningenniveau, bevolkingssamenstelling, sociale samenhang en veiligheid (zie bijlage 1 voor de indicatoren).

figuur 4: Leefbaarometer 2012

In figuur 4 zijn de focuswijken duidelijk zichtbaar, maar ook in de naoorlogse nieuwbouwwijken aan de zuidelijke rand van Rotterdam staan er gebieden onder druk. Wanneer gekeken wordt naar de trend, dan is in de periode 2010-2012 in IJsselmonde weinig verandering te zien. In Charlois en Feijenoord zijn wel (kleine) gebieden waar verbetering en verslechtering zichtbaar zijn (kaart is niet opgenomen).

Indicatoren school en werk

Deze meer algemene illustraties bevestigen het beeld dat er al langere tijd van Zuid bestaat. Ook wanneer we kijken naar de onderstaande cijfers, waarbij school en werk de voor deze fase twee belangrijkste pijlers van het Nationaal Programma Rotterdam Zuid zijn, blijft het beeld van achterstand overeind.

Onderwerpen	Nederland	Totaal G4	Amsterdam	Rotterdam ¹	Den Haag	Utrecht	Rotterdam ²	Zuid	7 Focuswijken
Stand 1 januari (2013)	16.779.575	2.243.344	799.278	616.294	505.856	321.916	616.319	195.472	76.909
Aantal inwoners tot 23 jaar in % van totale bevolking (2013)	26,9	26,5	25,1	26,7	26,9	28,9	26,7	28,0	30,9
% één-ouder huishouden (2012)	16,9	28,1	32,0	31,6	25,2	16,9	32,4	37,8	35,2
Gemiddeld besteedbaar huishoudensinkomen, gestandaardiseerd (2010)	€ 23.900	€ 23.300	€ 23.500	€ 21.700	€ 23.200	€ 24.700	€ 21.700	€ 19.200	€ 17.300
% Huishoudens met een WWB-AO- of WW-uitkering (2010)	8%	13%	14%	15%	13%	9%	15%	18%	22%
% Huishoudens met een WWB of WW-uitkering (2010)	5%	9%	9%	11%	8%	5%	11%	14%	17%
% huishoudens met een AO-uitkering (2010)	4%	4%	5%	4%	4%	4%	4%	4%	5%
Werkzoekenden zonder baan in % van de potentiële beroepsbevolking 15-64 jaar (2013)	4%	7%	7%	9%	9%	5%	10%	14%	15%
% huishoudens met een inkomen tot 105% van het sociaal minimum (2010)	9%	14%	16%	17%	14%	10%	17%	20%	24%
Kinderen tot 18 jaar in een huishouden met inkomens tot 105% van het sociaal minimum in % van alle kinderen tot 18 jaar in een huishouden (2010)	8%	16%	17%	19%	14%	9%	19%	24%	27%
% opleiding middelbaar of hoger opgeleiden (als percentage van de bevolking 15-64 jaar) (2010-2012)	69%	74%	79%	66%	68%	82%	65%	53%	50%
% leerlingen in 3 en 4 HAVO/VWO (2012)	47%	43%	47%	36%	44%	48%	36%	30%	28%
% leerlingen in het praktijkonderwijs	3%	4%	4%	5%	4%	3%	x	x	x
% Nieuwe voortijdig schoolverlaters volgens definitie DUO (een jongere tussen de 12 en 23 jaar, die na 1 oktober van het schooljaar het onderwijs heeft verlaten - cijfers 2012) ³⁾	2,7%	4,9%	4,8%	5,4%	5,1%	4,0%			
% alle voortijdig Schoolverlaters, 17 t/m. 22 jaar, (2012) ³⁾	x	x	x	x	x	x	19%	23%	24%
% jongeren met startkwalificatie, 17 t/m. 22 jaar (2012)	x	x	x	x	x	x	48%	37%	37%
CITO-eindtoets groep 8 (2013)	535	533,3	533,6	531,8	533,3	535,5	531,8	529,2	528,1
% kinderen op de basisschool met laag opgeleide ouders (2011/2012)	12%	24%	24%	29%	24%	18%	29%	37%	45%
Eerste en tweede generatie immigranten (cijfers 2012)	20%	42%	x	x	x	x	48%	58%	73%
% kwetsbare meergezinswoningen t.o.v. de woningvoorraad (2012)	x	x	x	x	x	x	25%	36%	51%
Gemiddelde WOZ-waarde van woningen (2012)	€ 232.000	€ 214.405	€ 250.000	€ 160.000	€ 207.000	€ 242.000	€ 162.874	€ 126.449	€ 103.213
Veiligheidsindex 2012 (schaal 1-10)	x	x	x	x	x	x	7,5	6,4	5,5
Sociale Index 2012 (schaal 1-10)	x	x	x	x	x	x	5,5	5,1	4,6

1) Landelijke bron

2) Lokale bron

3) Door zowel OCW als de gemeente Rotterdam wordt gestuurd op het verminderen van de jaarlijkse nieuwe instroom van voortijdig schoolverlaters. Deze cijfers zijn alleen op stedelijk nivo beschikbaar. In de volgende rapportage zullen ze ook op Zuid nivo beschikbaar komen. Naast de indicator nieuwe voortijdig Schoolverlaters is ook de indicator alle voortijdig schoolverlaters t/m 22 jaar opgenomen. Deze indicator geeft inzicht in de bredere opgave van Zuid doordat hierin ook de reeds aanwezige voortijdig schoolverlaters zijn opgenomen.

Bronnen

Gemeentelijke Basis Administratie (GBA), Bewerking door het COS

Uitvoeringsinstituut WerknemersVerzekeringen (UWV), Bewerking door het COS

Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SoZaWe), Bewerking door het COS

CBS Regionaal Inkomensonderzoek, Bewerking door het COS

MO voorheen Jeugd, Onderwijs en Samenleving (JOS), Bewerking door het COS

Bevolkingssamenstelling

Integratie- en participatiebeleid in Nederland is gericht op diversiteit, een menging van autochtonen en nieuwkomers. Concentratie van bevolkingsgroepen wordt zowel politiek als maatschappelijk minder gewenst geacht. De overheid stuurt hier op door de woonruimteverdeling, de huisvestingsvergunning en investeringen in de woningvoorraad en de kwaliteit van wijken. Op dit moment zien we in de focuswijken, waar 12,5% van alle Rotterdammers wonen, een stijging van het aantal nieuwkomers uit Midden- en Oosteuropese landen. In de afgelopen 2,5 jaar is het aantal geregistreerde Polen, Roemenen en Bulgaren (cijfers 2013) dat woont in de focuswijken gestegen met ongeveer 1100 tot ruim 3300. Deze bevolkingsgroepen zijn oververtegenwoordigd: 40% van de in Rotterdam geregistreerde Polen, Roemenen en Bulgaren is woonachtig in de zeven focuswijken. Weliswaar is dat op de totale bevolking van die wijken ca 4%, maar de specifieke opgaven als gevolg van deze instroom liggen wel voor een zeer groot deel in dit gebied.

	Wonend per 1-1-2011		Wonend per 1-7-2013		Vestigers in de periode	
Bulgaarse	677	37,7%	1024	40,2%	931	37%
Poolse	1404	42,5%	2154	43,9%	1508	47%
Roemeense	92	17,5%	112	18,1%	158	26%
gehele bevolking		12,6%		12,5%		

tabel 2: Aandeel in de bevolking dat in de focuswijken woont en aandeel veertigers

In Rotterdam is 48 procent van de bevolking eerste of tweede generatie migrant. In Rotterdam-Zuid is dat percentage 58 procent en in de focuswijken op Zuid is dat ongeveer 73 procent.

Participatie en communicatie:

Al in februari 2011 stelde de commissie Deetman/Mans vast, dat de bewoners van Zuid een grotere rol moesten krijgen bij het zelf oplossen van de problemen op Zuid. In het Uitvoeringsplan van het Nationaal Programma staan bewoners van Zuid daarom centraal. Het uitgangspunt is dat veel bewoners stappen vooruit kunnen maken, dat sommigen daarbij geholpen moeten worden en waar nodig hierop moeten worden aangesproken. Bewoners die het betreft (ouders, leerlingen, uitkeringsgerechtigden) worden vooral bereikt door scholen, wijkteams en uitkeringsinstanties.

Foto 1: Bewoners in gesprek tijdens de Burgertop (fotograaf: Sebastiaan ter Burg).

De eerste zichtbare actie van het NPRZ die was gericht op alle bewoners van Rotterdam-Zuid was de Burgertop 'Duizend op Zuid', gehouden op zaterdag 26 januari 2013. Tijdens de Burgertop konden inwoners in Ahoy en online meedenken over een beter Rotterdam-Zuid en hun eigen rol daarin. School en werk stonden tijdens de gesprekken centraal. De organisatie van de Burgertop lag in handen van een consortium bestaande uit de bureaus 2Participate, V4N, TheLabs en Synthetron, het ministerie voor Wonen en Rijksdienst en de deelgemeenten Charlois, Feijenoord en IJsselmonde, met steun van Ahoy.

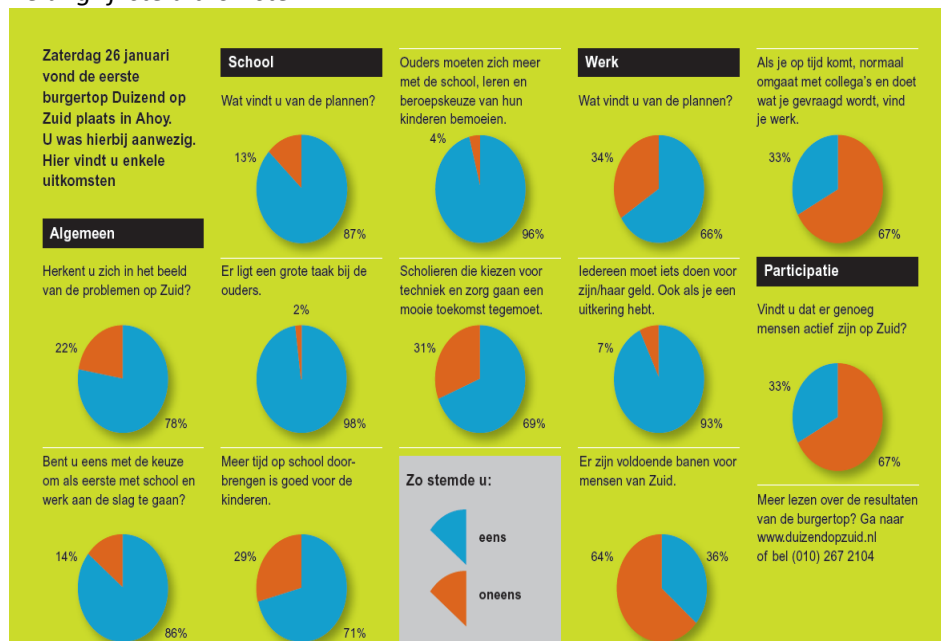
Opkomst

Tienduizend inwoners, die wat betreft de wijk waar ze wonen, hun leeftijd en herkomst een representatieve afspiegeling zijn van Rotterdam-Zuid, kregen een uitnodiging van burgemeester Aboutaleb en minister Blok. Van de 1035 aanmeldingen trokserden zo'n 700 mensen het slechte weer om de top bij te wonen. Online deden 39 van de 103 aanmelders mee aan de discussie. Er waren ruim 160 vertegenwoordigers van alle verschillende partners van het Nationaal Programma aanwezig om het gesprek met en tussen de bewoners mogelijk te maken. Ook de bestuursleden van het NPRZ, de deelgemeentebestuurders, minister Blok, burgemeester Aboutaleb en de Amsterdamse burgemeester Van der Laan namen aan deze dag deel.

Beleving

De aanwezigen waardeerden de Burgertop met en 8-. Die score toont aan dat de top als erg positief is ervaren. Mensen waren positief tot zeer positief over het gesprek dat zij hebben kunnen voeren en positief neutraal over het geloof dat het NPRZ aan de slag gaat. Bewoners voelden zich serieus genomen, omdat ze veel tijd kregen om hun eigen ideeën in te brengen. Ook lieten zij weten een volgende keer weer mee te willen doen. Bewoners maakten duidelijk dat ze het belangrijk vinden te weten wat met hun suggesties wordt gedaan.

Belangrijkste uitkomsten

Verdeling aanwezigen

Etniciteit

Autochtoon	50 %
Turks/Marokkaans	13 %
Surinaams/Antilliaans	13 %
Overig niet-Westers	15 %
Westers	09 %

Leeftijd

18-24	5%
25-34	13%
35-44	18%
45-64	24%
55-64	22%
65-74	13%
75 e.o.	6%

Verslag

Een uitgebreid verslag is te vinden op : www.duizendopzuid.nl

Uit de inhoudelijke opmerkingen en de discussie blijkt dat mensen het over het algemeen eens zijn met de lijn waarvoor is gekozen. Bij nadere bestudering van de opmerkingen blijkt dat bewoners vragen om maatwerk bij de uitvoering, bijvoorbeeld bij leertijduitbreiding. Ook rond het thema werk is men het in hoofdlijnen eens met de gekozen weg. 93 procent vindt dat iedereen iets moet doen voor zijn geld. Er is minder geloof in de beschikbaarheid van werk. Toch denkt ook daar nog 36 procent dat er voldoende banen zijn. Opvallend was dat veel mensen bereid zijn zich actief in te zetten voor Zuid.

Bewoners herkennen de problemen op Zuid, maar tegelijkertijd vragen ze om een meer positieve insteek. Bewoners geven aan dat ze om zich heen ook wel verbeteringen zien en wijzen erop dat ook de goede kanten belicht moeten worden.

Toch zijn er wel degelijk zorgen. Als negatieve kanten wijzen bewoners vooral op het gebrek aan werk, de hoge doorstromingsnelheid in de wijk, de problematiek van huisjesmelkers in sommige wijken, discriminatie en het gebrek aan eerlijke kansen. Overlast door de jeugd komt veelvuldig aan bod en de noodzaak hier iets aan te doen, ook door jongeren zelf daartoe uit te nodigen.

Ook noemen de deelnemers het belang van goed onderwijs, meer aandacht voor de opvoeding en de noodzaak dat ouders geholpen of geleerd moet worden hun rol van opvoeders goed te vervullen. Daarnaast wordt de differentiatie tussen de wijken genoemd: niet overal is hetzelfde aan de hand. Ook is het noodzakelijk om duidelijkheid te krijgen wat er met de woningen gaat gebeuren. Aandacht voor veiligheid en overlast mede door buurtpreventie en politie blijft nodig.

Wat bewoners missen

Breed leeft de zorg over de bezuinigingen, zowel landelijk als stadsbreed, waarmee ook bewoners op Zuid te maken krijgen. Bewoners maken zich zorgen dat voorzieningen worden

wegbezuinigd (o.a. buurthuizen, speeltuinen). Opvallend is de behoefte om meer inzicht te krijgen in de besteding van subsidies. Daarnaast willen bewoners betere samenwerking en communicatie en dat betrokken organisaties beter luisteren. Ook mist men aandacht voor de situatie van oudere bewoners. Men vindt dat de plannen zich vooral richten op jongeren, terwijl ook oudere werknemers het moeilijk hebben op de arbeidsmarkt. Er wordt ook aandacht gevraagd voor de hardwerkende mensen met een laag inkomen op Zuid.

Wat is er tot nu toe met de uitkomsten gedaan?

De opvallendste uitkomsten zijn te vinden op het terrein van werk. Er is er behoefte aan meer duidelijkheid over waar werk te vinden is en aan betere begeleiding naar werk. Zo is geïnventariseerd wat het vacatureaanbod is voor mensen met een laag opleidingsniveau en zijn met het cluster Werk en Inkomen van de gemeente afspraken gemaakt om mensen met een bijstandsuitkering systematisch op vacatures te wijzen en hen te helpen bij het zelf vinden van werk. Een aandachtspunt daarbij is de positie van 55+'ers. Deze zouden meer ingezet kunnen worden als begeleiders van jongeren op de werkvloer. Mogelijkheden hiervoor worden op dit moment verkend.

Bewoners die tijdens de Burgertop hebben duidelijk gemaakt te willen meedenken met het programma zijn uitgenodigd voor een vervolgbijeenkomst en in contact gebracht met de bewonersadviesraad. Deelgemeenten hebben bewoners die wilden participeren in de wijk gekoppeld aan de juiste instanties voor vrijwilligerswerk, Buurt Bestuurt, etc.

Gezien de relatief lage opkomst van jongeren onderzoekt het programmabureau momenteel de mogelijkheid om een speciale bijeenkomst te organiseren gericht op jongeren.

Foto 2: Burgertop Duizend op Zuid, januari 2013 (fotograaf: Sebastiaan ter Burg).

Voortgang pijlers uitvoeringsplan 2012-2014

DIN-systematiek

Het programmabureau werkt volgens de DIN-systematiek van de gemeente Rotterdam. DIN staat voor doel, inspanningen, netwerk en is een korte samenvatting van alle wijkprogramma's. In het DIN-schema staan:

- de ambities tot 2030 (langetermijnvisie/doelen);
- de doelen/effecten voor 2014 of 2015 (strategie op de korte termijn);
- welke inspanningen daarvoor worden gepleegd;
- welke middelen daarvoor eventueel nodig zijn (DIN/M);
- de concrete resultaten van de inspanningen (output) en het effect van de resultaten (outcome).

In het DIN-schema, opgenomen in deel II, is het Uitvoeringsplan overzichtelijk weergegeven. De voortgang van activiteiten is weergegeven aan de hand van een kleurcodering:

- Groen** :Resultaat zal worden of is gehaald, er zijn geen problemen in de uitvoering.
- Oranje** :Er zijn problemen in de uitvoering, maar er worden maatregelen getroffen die er voor zorgen dat de mijlpalen en/of eindresultaat worden gehaald.
- Rood** :Er bestaat zorg over het behalen van het eindresultaat en/of de mijlpaal.

Het DIN-schema is opgenomen in deel II van de voortgangsrapportage met een korte omschrijving van de activiteiten en verantwoordelijken voor de uitvoering. De nadere uitwerking van de gegevens is te vinden in deel II van deze voortgangsrapportage. Ten aanzien van de effectmonitor (outcome) zijn voor alle indicatoren grafieken opgenomen en daar waar mogelijk is er ook kaartbeeld gemaakt. Voor de behaalde resultaten (output) en de voortgang per activiteit is een tabel opgenomen.

Voor het Nationaal Programma zijn per pijler doelen benoemd. Daarnaast is een aantal extra indicatoren benoemd om tussentijds te kunnen beoordelen of we op de goede weg zijn. Dit is gedaan omdat een aantal doelen op korte termijn geen of weinig verbetering zal laten zien. Denk bijvoorbeeld aan een effect van de invoering van nulgroepen op de Cito-eindscore. Dat effect is pas na 8 jaar te meten.

In deze eerste rapportage zijn de meest recente, beschikbare waarden van de effectindicatoren opgenomen. In de meeste gevallen gaat het om het jaar 2012. Dit betekent dat de situatie zoals de indicatoren beschrijven (dit geldt ook voor hoofdstuk 1) gezien moeten worden als een nulmeting. Het programma is immers pas medio 2012 gestart.

Per pijler wordt ingegaan op de stand van zaken. Het gaat dan zowel om de uitvoering van de activiteiten als om de ontwikkeling op de verschillende doelen.

PIJLER SCHOOL

De pijler school bestaat uit twee onderdelen. Het gaat om het realiseren van de Children's zone in de focuswijken en om het stimuleren van jongeren tot het afmaken van een zo hoog mogelijke opleiding in een richting met goed arbeidsperspectief, met name in techniek en zorg. De in tabel 2 genoemde doelen uit het Uitvoeringsprogramma zijn daarop gericht.

Doelen pijler School	2010	2014	2020
Cito-scores	528,8	531,6	
Aandeel geslaagden vmbo-basis	24%	19%	14%
Aandeel geslaagden vmbo-kader	21%	20%	17%
Aandeel geslaagden vmbo GL&TL	29%	30%	28%
Aandeel geslaagden havo	16%	19%	24%
Aandeel geslaagden vwo	10%	12%	15%
Aandeel deelname techniek	19%	25%	35%
Aandeel deelname zorg	6%	8%	15%

Tabel 2: Doelen Pijler School

Children's Zone

Het afgelopen jaar heeft bij de invoering van de Children's Zone het accent gelegen op extra leertijduitbreiding en op de invoering van de wijkteams die volgens de frontlijnmethode werken. Hiermee wordt de basis gelegd om kinderen in deze wijken, gezamenlijk met ouders, basisscholen en andere partners, een goede school- en maatschappelijke carrière te bieden.

Foto 3: Opening children's zone op basisschool Groen van Prinsteren

Aan het begin van het schooljaar 2012-2013 is de Agnes-school in de wijk Feijenoord begonnen met de extra leertijduitbreiding (gemiddeld minimaal 6 uur – maximaal 10 uur meer leertijd per leerling per school³). In het schooljaar 2012-2013 zijn in totaal vijf scholen gestart. Aan het begin van het schooljaar 2013-2014 zullen achttien scholen deelnemen aan de regeling. Dat getal ligt boven het geplande aantal (zeven per half jaar, dus veertien per september 2013). Als er voor 1 januari 2014 nog drie scholen bijkomen, dan wordt de planning van 21 scholen in het seizoen 2013-2014 gehaald. De overige dertien scholen moeten in 2014 volgen.

Ook zijn de wijkteams begonnen, die in de Children's Zone-wijken zorg leveren aan leerlingen en hun gezinnen. Deze zorg is gericht op het tijdig signaleren en oplossen van problemen, en op preventie. In deze constructie geldt de school als 'vindplaats'. Wijkteam-professionals werken hierbij volgens de frontlijnmethode: na een intakegesprek volgt een praktisch, goed uitvoerbaar plan, dat naar de filosofie van voordoen, samendoen en zélf doen wordt uitgevoerd. Uitgegaan wordt van wat mensen wel kunnen en van stapsgewijze vooruitgang. Vandaar dat de intake de vorm heeft van een 'keuken-tafel-gesprek'. Naast de aandacht voor 'materiële' kwesties, zoals huisvestings- en financiële problemen, helpen de wijkteams mensen om hun gezin goed te laten functioneren en ook naar school en aan het werk te gaan. Op dit moment werken de wijkteamprofessionals op 26 van de 34 scholen. De andere scholen volgen in de loop van 2013. Uit de eerste ervaringen van de scholen blijkt dat de wijk-teams veel niet-onderwijs gerelateerde zorgen wegnemen. De verwachting is dat er dankzij de wijkteams in de klas effectiever les kan worden gegeven. Dat moet in de prestaties van de leerlingen zichtbaar worden.

De wijkteams gaan naast de scholen steeds meer vindplaatsen bedienen. Er worden nu afspraken gemaakt met de Nationale Hypotheek Garantie (NHG) om in een vroegtijdig stadium aan de slag te gaan met huishoudens met betalingsachterstanden. Met het Veiligheidshuis wordt gewerkt aan het tegengaan van overlast en de aanpak van criminele jongeren in gezinnen, met huisartsen aan gezondheid en met uitkerings- en reïntegratieinstanties over werk. De wijkteams zijn voor alle vindplaatsen in de wijk het schakelpunt voor basis-op-orde-zorg en verbindingen naar andere instanties.

Ook is in het kader van de Children's Zone het afgelopen jaar meer samenwerking op gang gekomen tussen scholen in het primair onderwijs (po-scholen), tussen scholen in het voortgezet onderwijs (vo-scholen) en tussen po- en vo-scholen. Samenwerking is gericht op goede invulling van de Children's Zone: leertijduitbreiding, professionalisering, eenduidige lijnen richting ouders en doorlopende leerlijnen.

³ In het kader van het programma Beter Presteren (gezamenlijk programma van de gemeente Rotterdam en de Rotterdam-se schoolbesturen) kunnen alle Rotterdamse scholen tot gemiddeld 6 uur per week meer leertijd aanvragen. Voor de scholen in de Children's Zone geldt dat deze leertijduitbreiding kan worden verhoogd tot 10 uur per week. Derhalve wordt een extra leertijduitbreiding van meer dan 6 uur (tot max. 10 uur gemiddeld over de hele school) gezien als een kenmerk een Children's Zone school.

Om te komen tot een hogere kwaliteit van de scholen moet ook de kwaliteit van leraren en schooldirecteuren op Zuid omhoog. Stedelijk zijn er in het programma Beter Presteren afspraken gemaakt over de professionalisering die daarvoor nodig is. Deze zijn uitgewerkt in convenanten. De convenanten laten ruimte voor het nader uitwerken van specifieke afspraken voor Zuid. Deze zijn door één bestuur nader ingevuld. De gezamenlijke aanvullende afspraken voor Zuid, zoals het opstellen van een docenten- en schoolleidingsprofiel en te komen tot meer docenten met masteropleidingen, zijn nog niet opgepakt.

Uit Advies Onderwijsraad: Grenzen aan kleine scholen; februari 2013

Het feit dat scholen met minder dan 145 leerlingen een kleinescholentoeslag ontvangen, suggereert dat deze scholen in ieder geval kampen met forse schaalnadelen.

Ook eerder onderzoek laat zien dat de gemiddelde kosten per leerling sterk dalen tot een schoolgrootte wordt bereikt van 200 leerlingen. Daarna dalen de kosten per leerling nog verder, maar wat minder sterk. De gemeente Den Haag constateert dat scholen met minder dan 200 leerlingen vaak niet in staat zijn om financieel verantwoord te opereren en alleen in stand kunnen worden gehouden door overheveling van middelen van grotere scholen naar de kleine binnen hetzelfde schoolbestuur. Het feit dat de stichtingsnorm voor nieuwe basisscholen minimaal 200 leerlingen bedraagt, sluit hierbij aan. Het minimum van 200 leerlingen geldt ook voor dunbevolkte gebieden en loopt op tot 333 in stedelijke gebieden. Dit suggereert dat een doelmatige schoolorganisatie minimaal 8 aparte klassen van 25 leerlingen veronderstelt, maar dat ook daarboven nog schaalvoordelen optreden. In de praktijk wordt een school met dubbele groepen per jaarlaag (16 klassen, circa 400 leerlingen) vaak als optimaal beschouwd. Dit sluit ook aan bij internationaal onderzoek waaruit blijkt dat vanuit doelmatigheidsperspectief de optimale schaal in het basisonderwijs 400-550 leerlingen bedraagt. De gemiddelde schoolgrootte in Nederland is 200 leerlingen en is ver verwijderd van die norm.

Sommige scholen voor het primair onderwijs op Zuid zijn economisch te klein om zelfstandig voort te blijven bestaan, leveren slechte kwaliteit en ontberen groeiperspectief. In het Uitvoeringsplan is opgenomen dat schoolbesturen een plan van aanpak maken voor de problematiek van kleine scholen die onder de maat presteren. Deze problematiek is door de schoolbesturen gekoppeld aan het efficiencyvraagstuk in de huisvesting. In de praktijk komt het plan van aanpak zeer moeizaam van de grond. De afgesproken datum van december 2012 is uitgesteld tot oktober 2013. Toch is een aanpak wel degelijk nodig. In de wijk Hillesluis zijn er bijvoorbeeld acht scholen (waarvan twee met speciaal onderwijs) voor 1.100 - 1.200 leerlingen. Kleiner betekent meestal kwetsbaarder en duurder en met minder slagkracht om vernieuwing door te voeren en maatwerk te leveren (zie kader). Middelen die daaraan worden besteed zijn niet te gebruiken voor het verbeteren van de kwaliteit.

Om de resultaten van po-scholen inzichtelijk te maken is begonnen met de website www.schoolkeuzerotterdam.nl. (Voor vo-scholen is er reeds Vensters voor verantwoording.) Op deze website zijn o.a. Cito-score, aantal leerlingen en schooluitstroom opgenomen. Het komend jaar wordt de overige basisscholen op Zuid gevraagd aan de website mee te werken. Tevens worden de gegevens in boekvorm verspreid, onder meer bij consultatiebureaus.

Als onderdeel van de Children's Zone is ook afgesproken dat er in de focuswijken minimaal 70 nul-groepen komen. Dit betekent dat in deze wijken met ingang van eind 2014 op elk van de 34 po-scholen één of meer nulgroepen moeten zijn gestart. Met ingang van het schooljaar 2013-2014 zijn er nu 49 nulgroepen begonnen. De resterende 21 moeten het komende jaar volgen.

Tegelijkertijd zien we wel dat deelname aan de vroeg- en voorschoolse educatie (vve)/ nulgroepen licht is gedaald, van 70 procent naar 69 procent, terwijl een verhoging van dit percentage tot 85 procent was voorzien. De lichte daling wordt veroorzaakt doordat het aantal kinderen dat naar de kinderopvang gaat sterk daalt. De kinderopvang telt ook als deelname aan de vve. Deze groep gaat in toenemende mate een beroep doen op de publieke voorzieningen. Hierdoor groeien ook de wachtlijsten voor de nulgroepen.

De huidige activiteiten van scholen om ouders bij het onderwijs te betrekken, richten zich vooral op de aanwezigheid bij rapportbesprekingen, een gesprek in de ouderkamer, het ten behoeve van taalvaardigheid van ouders wijzen op taalcurricula en daarnaast op bijvoorbeeld het aanbieden van het bredere ouderprogramma Goed, Beter, Best. Verdere ontwikkeling hierin leunt op de bij Beter Presteren gemaakte afspraken (educatief partnerschap, stimuleren van onderwijsondersteunend gedrag en het ondersteunen bij keuzemomenten). Deze invulling is voor de ambities van de Children's Zone te beperkt.

Om een children's zone te kunnen laten functioneren is goede inzet van ouders nodig. Ouders hebben de verantwoordelijkheid hun kinderen een zo goed mogelijke uitgangspositie te bieden. Dit betekent een opvoeding die een goede basis biedt voor een geslaagde schoolloopbaan: kinderen moeten met een goed ontbijt naar school, hun huiswerk maken, op tijd van straat en naar bed, thuis meer Nederlands praten en oefenen. Ook is betrokkenheid bij school-

Center of Expertise Maatschappelijke Innovatie
Ten behoeve van de bewoners van Rotterdam Zuid en de studenten van de Hogeschool Rotterdam is door het bestuur van het NPRZ en de Hogeschool Rotterdam in 2013 een convenant gesloten over gerichte inzet van studenten en lectoren. De Hogeschool Rotterdam opent hiervoor het Centre of Expertise Maatschappelijke Innovatie op Zuid. Hun projecten en stages worden gericht op de activiteiten en beoogde doorbraken van het NPRZ. Op dit moment gaat het om mentorschap voor scholieren, gezinsondersteuning via bijvoorbeeld wijkteams en stichting Katrol, het inzetten van PABO studenten op de basisscholen en ouderbetrokkenheid op scholen. Maar in de toekomst kunnen ook andere onderwerpen worden opgepakt, ook op het gebied van werk en/of wonen.

en beroepskeuze belangrijk. Als ouders niet werken en een uitkering hebben kunnen zij voor deze uitkering ook meehelpen met vrijwilligerswerk op school.

Het wijkteam helpt de scholen tav individuele gezinnen hierbij. Afsproken is om ten behoeve van alle ouders het komend jaar te starten met concrete activiteiten gericht op deze ambitie.

Opleiden voor vakmanschap in Haven, Techniek en Zorg

Het tweede onderdeel van de pijler school binnen het NPRZ is zorgen dat leerlingen een opleiding kiezen en afronden die bij hen past en die resulteert in een baan waarnaar op de arbeidsmarkt ook vraag is. In de kern bestaat de aanpak uit monitoring, informatie en ervaringen laten opdoen, training en scholing van leerkrachten en het sturen op keuzes. Dit onderdeel van de pijler school had te kampen met opstartproblemen. Ook het vormgeven van het subsidiekader en het benoemen van de subsidieaanvragers leidde tot vertraging. Desalniettemin is er voortgang geboekt.

Foto 4: Shell Eco Marathon 2013.

Informatie en ervaringen opdoen

Leerlingen bezochten de 2 grootschalige beurzen in Ahoy, waar diverse vervolgoopleidingen, sectoren en bedrijven zich presenteren en jongeren geïnspireerd raken voor een passende en kansrijke vervolgopleiding. De leerlingen van 11 po-scholen van Zuid hebben de Shell Eco Marathon bezocht en de leerlingen van 24 po scholen Skills Masters.

Het reeds eerder genomen initiatief met bliksemstages van JINC, de instelling die jongeren op weg helpt naar een goede start op de arbeidsmarkt, komt op stoom. In de afgelopen schoolperiode ging het om 22 po-scholen en zes vo-scholen op Zuid. Tevens hebben zes vo-scholen met MORE-netwerk (MORE staat voor Maatschappelijk Ondernemen

Rotterdam en Omstreken) beroepensafari's met scholieren gemaakt. In deel II: Effectrapportage is een kaart opgenomen waarop de bedrijven van Zuid te zien zijn waar de kinderen het afgelopen schooljaar op Bliksemstage zijn geweest.

Portfolio

De scholen helpen leerlingen hun eigen profiel op te stellen. Dit gebeurt aan de hand van een talentportfolio. Het gaat om individuele dossiers met informatie over voorkeuren en vaardigheden, die leerlingen hun hele schoolloopbaan kunnen gebruiken. Op de Wielslag is men hier al mee begonnen. LMC voert in schooljaar 2013-2014 op enkele scholen het digitale talentportfolio in. Het komend jaar wordt gewerkt om zo'n talentportfolio voor alle kinderen in groep 7/8 en alle vmbo-kinderen op te stellen.

Bijsturen keuzes

Een goede studiekeuze is belangrijk voor de maatschappelijke carrière en om voortijdig schoolverlaten tegen te gaan. De activiteiten in het Nationaal Programma zijn vooral daarop gericht. Met name de intakegesprekken op het mbo zijn sterker gericht op voorlichting en advies over opleidingen die aansluiten bij de arbeidsmarkt. De 'ombuiggesprekken' maken hiervan onderdeel uit. In deze gesprekken krijgen leerlingen die zich hebben aangemeld voor niet arbeidsmarktrelevante opleidingen samen met hun ouders eerlijke voorlichting over de beperkte baankansen. Met behulp van de arbeidsmarktbijsluiter krijgen zij advies over opleidingen die wel een goed uitzicht bieden op een baan. Zo hebben vorig jaar op het Albeda College 600 van de 2.000 studenten die zich hadden aangemeld voor een welzijnsopleiding een andere opleidingskeuze gemaakt. Daarnaast zijn er 'brede domein-groepen' van start gegaan. Dit is een opleidingstraject voor jongeren die nog geen bewuste opleidingskeuze hebben gemaakt. Zij worden in staat gesteld zich gedurende zes maanden breder te oriënteren in diverse domeinen en stromen daarna door naar de opleiding van hun keuze. In het studiejaar 2013-2014 starten het Albeda College en Zadkine met het project proefstuderen op het mbo. Vmbo-leerlingen die een studie overwegen, lopen een dag mee bij de betreffende opleiding om te 'proeven' en hun kennis te verdiepen over de opleiding van hun voorkeur en het in de afweging betrekken van een eventueel gebrek aan kansen op de arbeidsmarkt.

Op het gebied van training en scholing van po-docenten in loopbaan- en beroepsoriëntatie zijn de eerste stappen gezet.

Subsidiebeschikkingen

Inmiddels is een subsidiekader beschikbaar en zijn projecten ontwikkeld en gesubsidieerd of bijna gesubsidieerd. De uitvoering van de projecten vindt plaats in het schooljaar 2013-2014. Het gaat om Talentportfolio (waarmee leerlingen gedurende langere tijd hun passies en keuzes kunnen vastleggen en onderbouwen), het trainen van docenten voor het geven van 'het vak' loopbaanoriëntatie, het geven van voorlichting voor de sectoren haven en techniek. Tot slot gaat het om de introductie van het project Proefstuderen op het MBO voor het 'opleiden op Zuid' in het kader van de beroeps- en opleidingskeus. Doelstelling is 34% zorg en techniek in 2014, en 50 % in 2020.

Het is niet alleen belangrijk om de kinderen te bereiken, maar ook de ouders te betrekken bij het onderwijs van hun kinderen. Bij de toekenning in de eerste subsidieronde in de zomerperiode van 2013 is de nadruk komen te liggen op kennismaking met haven, techniek en zorg door zowel leerlingen als ouders en leerkrachten.

Financiële paragraaf

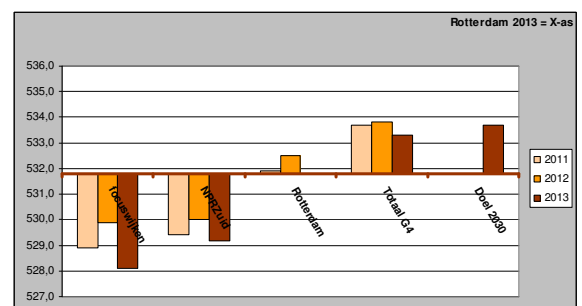
In totaal is voor de periode 2012-2015 € 700.000 per jaar beschikbaar voor loopbaanoriëntatie in Rotterdam-Zuid, waarbij opleiden voor werk in zorg, haven en techniek centraal staat. Inmiddels is het budget voor 2012 bestemd. Voor het onderdeel 'Voorlichten in zorg, haven en techniek' is € 350.000 beschikbaar gesteld. Er is € 83.000 beschikbaar voor 'Talentportfolio/Follow Me', € 84.000 voor 'Opleiden voor Zuid met proefstuderen' en € 100.000 voor het trainen van docenten op het vak loopbaanoriëntatie

Zien we al iets terug in de cijfers van de praktijk?

Over het algemeen is in 2012 (in de meeste gevallen het meest recente beschikbare jaar en voor het NPRZ de nulmeting) een terugval op alle schoolindicatoren te zien.

Waar de Cito-scores in 2012 wel een verbetering lieten zien, is er in 2013 weer een terugval. Dit geldt voor zowel het G4- als het Rotterdamse gemiddelde. De terugval op Zuid en met name in de focuswijken is relatief groter. De analyse van deze terugval wordt meegenomen in 'de Staat van het Onderwijs', die in het najaar van 2013 aan de gemeenteraad wordt aangeboden.

Doelen pijler School	2010	2011	2012	2013	Doel 2014	Doel 2020
Cito-eindscore naar woongebied	528,8	529,4	530,0	529,2	531,6	
Voortgezet onderwijs						
Aandeel geslaagden VMBO-basis	24%	21%	20%		19%	14%
Aandeel geslaagden Vmbo-kader	21%	21%	23%		20%	17%
Aandeel geslaagden Vmbo GL&TL	29%	32%	33%		30%	28%
Aandeel geslaagden Havo	16%	17%	15%		19%	24%
Aandeel geslaagden Vwo	10%	10%	9%		12%	15%
MBO (leerlingen tot 23 jaar) per 1 oktober						
Aandeel deelname Techniek	19%	20%	20%		25%	35%
Aandeel deelname Zorg	6%	6%	7%		8%	15%

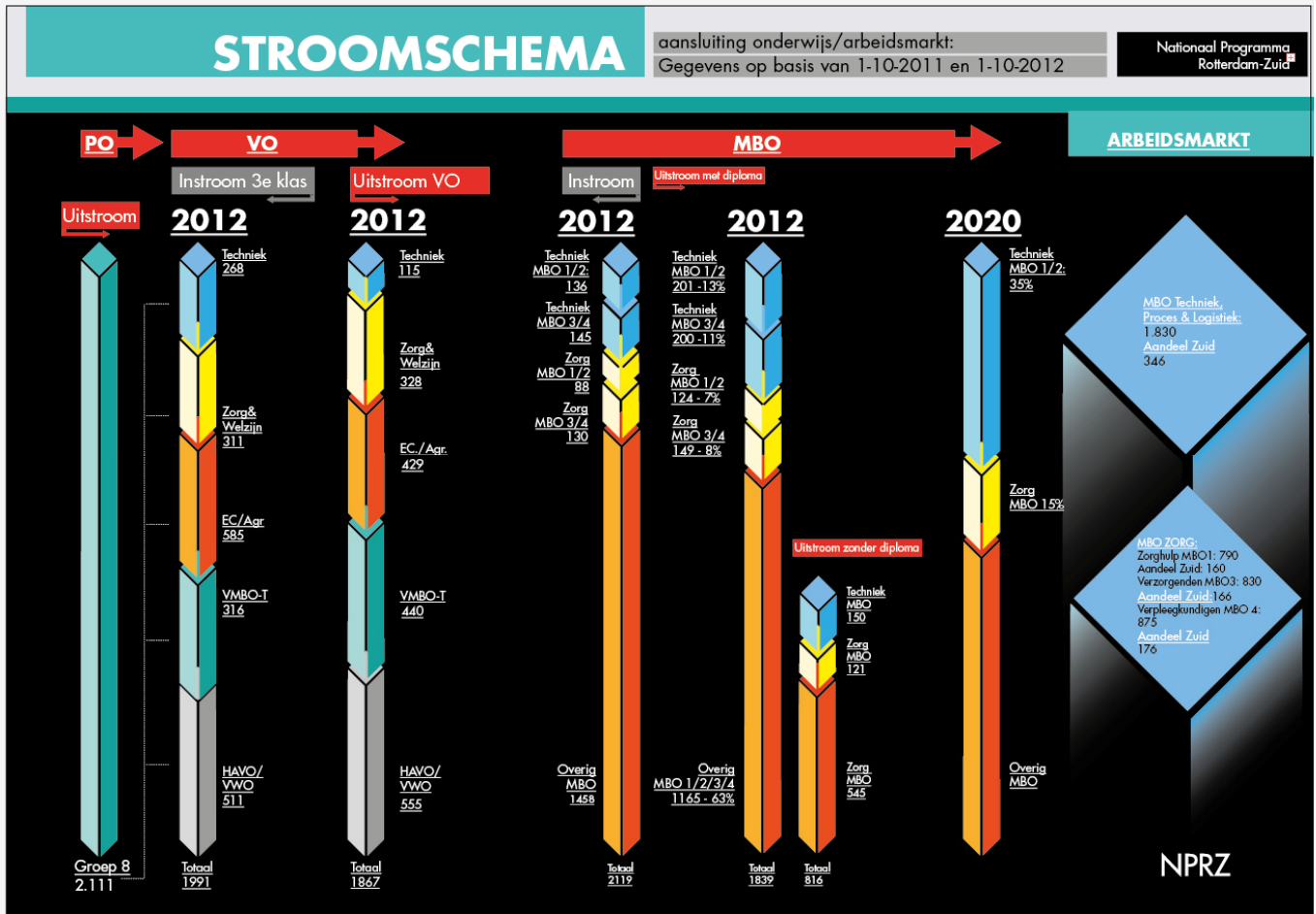
Figuur 1: Cito-score groep 8

Alleen bij het aantal leerlingen dat in 3 en 4 havo of vwo zit, zien we in tegenstelling tot het Rotterdamse en G4-gemiddelde een forse toename. Zie deel II voor alle grafieken voor doelstellingen en voortgangsindicatoren.

De bewegingen in deze indicatoren, die een weergave geven van de te bereiken maatschappelijke veranderingen, kunnen niet aan het programma worden toegedicht. Daarvoor is de looptijd te kort.

In deel II van deze voortgangsrapportage zijn grafieken voor de indicatoren terug te vinden. Een aantal indicatoren zijn wel gewenst, maar nog niet beschikbaar. Het gaat hierbij vooral om indicatoren waarmee tussentijds kan worden gekeken of we op de goede weg zijn. Het gaat om: taalvaardig-heden groep 3 en 4, rekenen en/of bijvoorbeeld taalvaardigheden groep

5 en 6 en percentage kinderen bij wie de thuissituatie onvoldoende op orde is. Voor Zuid is afgesproken te sturen op basis van een stroomschema 'aansluiting onderwijs/arbeidsmarkt'. De uitstroom met mbo-diploma voldoet dit jaar voor de zorgopleidingen aan de doelstelling, 15 procent van de leerlingen stroomt uit in de richting van zorg. Ook voor techniek is een groei te zien in de uitstroom ten opzichte van het jaar ervoor. In 2011 verliet 18 procent van de mbo-leerlingen het mbo met een techniekopleiding, in 2012 was dat 22 procent.

Omdat de instroom⁴ op de maatschappelijk relevante opleidingen een wisselend beeld laat zien (vm-bo techniek: toename 9 procent, vmbo zorg en welzijn: afname 9 procent, mbo techniek: afname 7 procent, mbo zorg: toename 1 procent) is nog niet vast te stellen of we op de goede weg zijn. Ook valt op de in de leeftijdsgroep tot 22 jaar het deelname percentages met name op zorg lager zijn (20% techniek en 7% zorg)

Het is zaak de komende jaren de groei in de instroom- en uitstroomcijfers goed in de gaten te houden en daarvan de oorzaken te achterhalen.

Het percentage mbo leerlingen dat uitstroomt zonder diploma is met 31 procent nog relatief hoog. Het is wel met 6 procent gedaald ten opzichte van het jaar ervoor (37 procent). Een nadere analyse en vergelijking met Rotterdam en landelijke cijfers zal worden opgepakt. De verschillende instroom- en uitstroommomenten zijn niet direct aan elkaar te relateren.

⁴ Het gaat om verschillende cohortgroepen leerlingen en studenten. Uitstroom is groep 8 basisschool, instroom vo = 3e leerjaar, uitstroom vo is 4,5 of 6 leerjaar afhankelijk van de opleiding. Instroom mbo kan vanuit vmbo maar ook vanuit havo zijn. Uitstroom kan direct na 3 of 4 jaar maar ook door tussenstappen op een later moment. (Gegevens zijn afkomstig van DUO en bewerkt door OBI-gemeente Rotterdam)

PIJLER WERK

De pijler Werk van het Uitvoeringsplan richt zich op twee doelgroepen: mensen met een WWB- of WW- uitkering en schoolverlaters met een diploma. Belangrijke uitgangspunten van het programma zijn: iedereen is aan het werk of doet wat voor zijn uitkering. Daarvoor zijn de volgende doelen afgesproken:

Schoolverlaters met een diploma

Om deze groep aan het werk te krijgen, nadat ze in hun schoolfase voor een opleiding met arbeidsmarktperspectief hebben gekozen, zijn de afspraken over carrièrestartgaranties met het bedrijfsleven het belangrijkste instrument. Stages zijn hiervan een impliciet onderdeel.

Er zijn in het afgelopen jaar geen nieuwe startgaranties afgesproken. Gesprekken met brancheverenigingen om het goede voorbeeld van Deltalinqs samen met het Procescollege en Maintenancecollege te volgen, hebben nog geen resultaat gehad. De huidige situatie op de arbeidsmarkt wordt daarbij als voornaamste reden aangevoerd. Daarom is overgestapt op een andere aanpak. Op dit moment worden gesprekken gevoerd met grote bedrijven, en kijken gemeente en corporaties hoe ze onder andere stagiaires in hun ingekochte activiteiten kunnen inschakelen.

De startgaranties die vorig jaar zijn verstrekt, zijn grotendeels niet gegaan naar jongeren die op Zuid wonen. Van de 280 door Deltalinqs afgegeven startgaranties, zijn er via het STC 3 voor jongeren van Zuid. Door de geplande activiteiten op het gebied van beroepsoriëntatie, moet daar volgend jaar meer resultaat uit komen.

Uitkeringsgerechtigden

Van de bevolking op Zuid is 18,6 procent niet-werkend werkzoekende. In sommige wijken komt dat percentage zelfs boven de 20 procent, de helft meer dan gemiddeld in Rotterdam.

Wijk/regio	jun-13	mei-13	toe-afname	aandeel	In % inwoners 15-65 jaar
Rotterdam	59.718	60.253	-0,9%		14,1%
Rotterdam Zuid (postcodes 3071 t/m 3087)	24.456	25.300	-3,3%	100,0%	18,6%
Feijenoord, Kop van Zuid-entrepot, Noordereiland (3071)	2.444	2.528	-3,3%	10,0%	18,8%
Katendrecht, Afrikaanderwijk, Kop van Zuid (3072)	2.151	2.210	-2,7%	8,8%	20,0%
Bloemhof (3073)	2.215	2.314	-4,3%	9,1%	22,4%
Hillesluis (3074)	1.622	1.704	-4,8%	6,6%	19,8%
Vreewijk (3075)	1.727	1.733	-0,3%	7,1%	19,7%
Lombardijen (3076)	1.497	1.537	-2,6%	6,1%	17,7%
Oud-IJsselmonde, Beverwaard (3077)	1.833	1.907	-3,9%	7,5%	14,5%
Groot-IJsselmonde (3078 en 3079)	2.657	2.720	-2,3%	10,9%	15,9%
Tarwewijk (3081)	1.767	1.860	-5,0%	7,2%	19,4%
Oud-Charlois (3082)	1.379	1.439	-4,2%	5,6%	14,8%
Carnisse, Zuidplein (3083)	1.531	1.620	-5,5%	6,3%	17,0%
Wielewaal, Zuiderpark (3084)	223	225	-0,9%	0,9%	21,4%
Zuidwijk (3085)	1.611	1.661	-3,0%	6,6%	21,3%
Pendrecht (3086)	1.582	1.616	-2,1%	6,5%	20,6%
Waalhaven (3087)	217	226	-4,0%	0,9%	

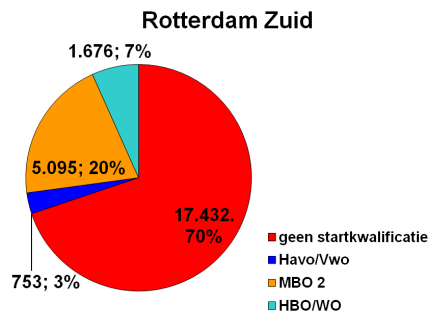
Tabel 4 Uitkeringsgerechtigden. Bron: UWV WERKbedrijf Zuidwest-Nederland

Van het totaal aantal Rotterdammers met een bijstandsuitkering woont 40,5 procent in de deelgemeenten Charlois, Feijenoord en IJsselmonde. Deze groep is daarmee oververtegenwoordigd in Rotterdam-Zuid, waar 32 procent van de Rotterdamse bevolking woont: bij een 'gelijke' verdeling zou het percentage Rotterdammers met een bijstandsuitkering op Zuid dan ook rond die 30 procent moeten liggen. Bijna 40 procent van deze mensen is langer dan 5 jaar afhankelijk van een WWB-uitkering. Zo'n 24 procent ontvangt 2 tot 5 jaar een uitkering. 18 procent is korter dan een jaar afhankelijk van de bijstand.

Tijdens de Burgertop was 93 procent van de deelnemers van mening dat 'iedereen iets moet doen voor zijn geld, ook als je een uitkering hebt'. Indien het niet mogelijk is om een betaalde baan te krijgen, dan is vrijwilligerswerk een goed begin. De deelnemers wijzen er ook op dat het verschil tussen de inkomsten uit een betaalde baan en een uitkering gering is. Hierdoor ontbreekt volgens hen een belangrijke prikkel om te gaan werken. Kortom op uitkeringen als mensen werk weigeren is daarvoor een geschikt instrument.

Deze uitkomsten van de Burgertop bevestigen de route die het Nationaal Programma volgt. Tegelijkertijd geven werkzoekende bewoners van Zuid ook aan weinig vertrouwen te hebben in hun kansen om aan het werk te komen. Dit is mede ingegeven door de crisis, maar ook zeggen veel mensen zich onvoldoende gekwalificeerd te voelen. Bewoners geloven niet dat er passend werk voor hen is. Daarnaast weten veel mensen niet wat ze moeten doen om aan werk te komen. Kritiek is er ook op de begeleiding door het UWV en W&I die men niet persoonlijk genoeg vindt.

Onderstaand cirkeldiagram versterkt dit door de bewoners naar voren gebrachte beeld.

Van de niet werkende werkzoekenden heeft 70 procent geen startkwalificatie en daarmee een slech-te concurrentiepositie op de arbeidsmarkt.

Tegelijkertijd blijkt uit het vacatureaanbod van werk.nl dat er einde eerste kwartaal van 2013, 2095 vacatures voor lager en onopgeleid personeel beschikbaar waren in de regio Rijnmond (zie tabel 5).

Beroep	Ontstane vacatures	aandeel	Openstaande vacature	aandeel
Totaal	10.578	100%	6.670	100%
w.v.				
Elementaire beroepen	1.049	10%	549	8%
Lagere beroepen	2.953	28%	1.546	23%
Middelbare beroepen	4.100	39%	2.769	42%
Hogere beroepen	1.819	17%	1.303	20%
Wetenschappelijke beroepen	657	6%	503	8%

Tabel 5: Raming totaal ontstane en openstaande vacatures regio Rijnmond 1e kwartaal 2013. Bron UWV

Deze gegevens illustreren dat er dus nog steeds geschikte functies te vinden zijn waarin een deel van de uitkeringsgerechtigden van Zuid aan de slag kan. Deze vacatures zijn in beperkte mate op Zuid zelf te vinden, en vooral in de regio beschikbaar. Enige reistijd is echter acceptabel. Uit onderzoek van de Rijksuniversiteit Groningen blijkt dat de overgrote meerderheid (69 procent) van de Rotterdammers van Zuid met een baan werkzaam is binnen de gemeentegrenzen van Rotterdam. Daarbuiten werken ze vooral in gemeenten als Barendrecht, Capelle aan den IJssel en Schiedam. Het UWV hanteert een reistijd van maximaal 1 uur en 15 minuten, en daarmee is veel werk bereikbaar.

Het beeld dat techniek en zorg de beste kansen bieden wordt bevestigd wanneer we kijken in welke branches de vacatures te vinden zijn. Uit recente gesprekken blijkt weliswaar dat in de zorgsector – met het oog op verwachte verdere bezuinigingen en de na-ijleffecten van recente reorganisaties – op dit moment weinig mensen worden aangenomen.

Het cluster Werk en Inkomen (W&I) van de gemeente Rotterdam sluit gericht deals met werkgevers om op de hierboven geschetste manier zoveel mogelijk uitkeringsgerechtigden aan de slag te krijgen. In dit kader is op Zuid de recente actie met T-zorg een goed voorbeeld. De 145 vacatures van deze thuiszorgorganisatie zijn volledig vervuld met bewoners van Zuid.

Aandacht voor handhaving: pilot Bloemhof

Het afgelopen jaar is in Bloemhof een proef gedaan met het onderzoeken van de rechtmatigheid van bijstandsuitkeringen. Bloemhof valt onder meer op door het hoge aantal WWB-uitkeringen. In Bloemhof wonen 13.950 Rotterdammers in 6.490 huishoudens en er zijn 1.362 WWB'ers (21 procent). Uiteindelijk zijn zo'n 100 uitkeringsontvangers nader onderzocht op basis van een aantal opvallende kenmerken als alleenstaand en woningdeler (niet ouder-kind relatie); langer dan 5 jaar geen bijzondere bijstand aangevraagd; langer dan 25 jaar uitkering; re-integratieklant en geen actueel trajectplan aanwezig; frequent no-showgedrag (op basis van toegekende maatregelen).

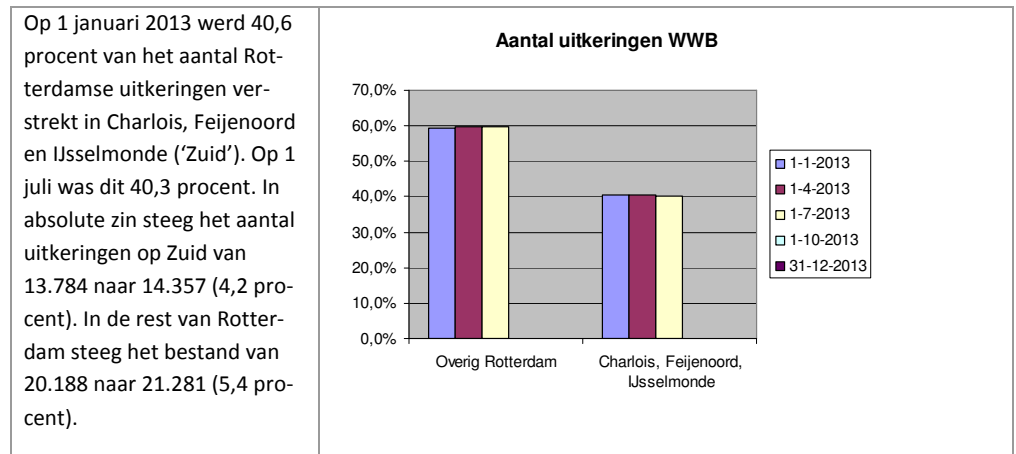
Uit nader onderzoek is gebleken dat in 60 gevallen de uitkering rechtmatig werd verstrekt, dat in vijftien gevallen de rechtmatigheid niet in orde was en in orde is gemaakt en dat in 22 gevallen de uitkering na controle is beëindigd. Tijdens deze pilot zijn 81 gesprekken gevoerd en twaalf huisbezoeken afgelegd. Met name het beëindigen van de onterechte uitkeringen levert de gemeente een grote besparing op. Eén bijstandsuitkering kost op jaarbasis zo'n € 15.000.

Het college van burgemeester en wethouders heeft vanwege dit resultaat tijdens de voorjaarsretraite besloten deze actie uit te breiden. Voor het einde van 2013 gaat het cluster W&I bij 1000 uitkeringsgerechtigden op eenzelfde wijze de uitkeringen controleren op rechtmatigheid.

Resultaten in de praktijk

Met het cluster W&I van de gemeente Rotterdam heeft het NPRZ de afspraak dat 40 procent van de inzet en de resultaten van dit cluster ten goede komt aan de inwoners van Rotterdam-Zuid. Elk kwartaal worden de resultaten besproken. De resultaten in het tweede kwartaal van 2013 zijn als volgt:

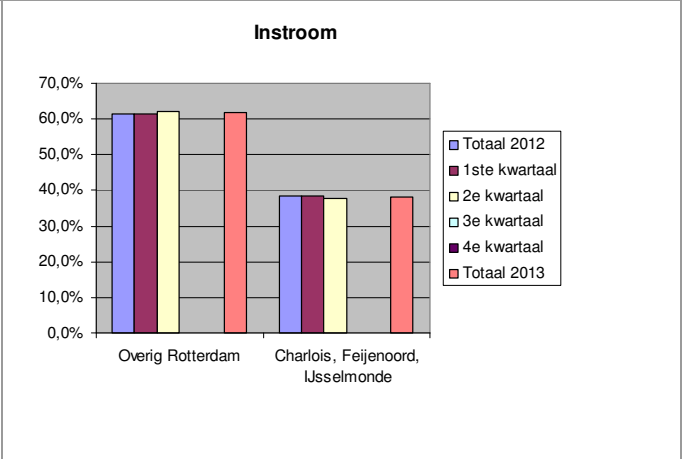
Ontwikkelingen in het WWB-bestand

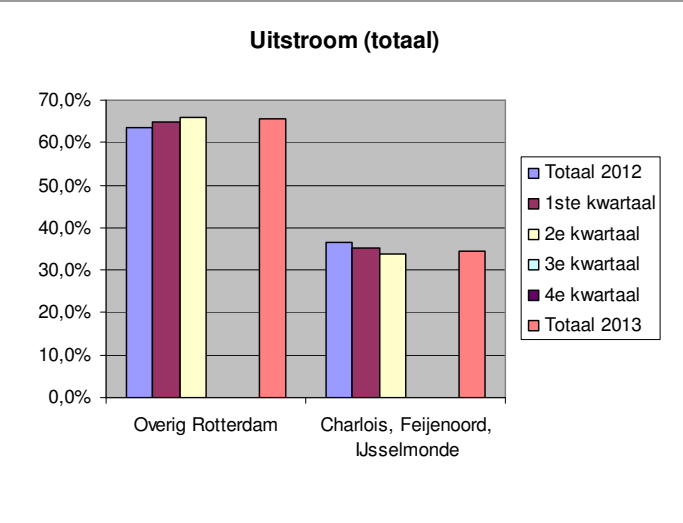
Op 1 juli 2013 bedraagt het aandeel van Zuid in het totale Rotterdamse WWB-bestand 40,3 procent; dat is een zeer lichte daling (-0,2 procent) ten opzichte van het eerste kwartaal van 2013. De stijging van het WWB-bestand is in dit kwartaal zowel in heel Rotterdam als op Zuid hoger dan in het eerste kwartaal (+4,2 procent voor Zuid en +5,4 procent voor heel Rotterdam, tegenover +2,0 procent en +2,3 procent tot 1 april 2013). Op Zuid zijn er vooral minder mensen de uitkering ingestroomd (38,1 procent). In de totale uitstroom blijft Zuid juist wat achter met 34,6 procent. Het deel dat uitstroomt vanwege werk ligt op Zuid met 21,8 procent iets hoger dan het Rotterdamse gemiddelde (21,2 procent), en is ten opzichte van het eerste kwartaal licht gestegen (was 20,5 procent). Wat betreft inkomenskortingen (inhoudingen op de uitkering vanwege bijvoorbeeld parttime werk) neemt Zuid 40,5 procent voor zijn rekening en voor de ontheffingen van de arbeidsverplichting is het percentage voor Zuid 26,2 procent. Beide percentages zijn vrijwel gelijk aan het eerste kwartaal.

Op Zuid is in het tweede kwartaal 35,8 procent van het totaal aantal maatregelen toegekend, dit is iets hoger dan het eerste kwartaal met 34,7 procent. De opgelegde maatregelen hebben in 72,4 procent van de gevallen betrekking op het 'belemmeren van de arbeidsinschakeling'. Tot en met juli 2013 was 34,7 procent van de uitkeringsaanvragen afkomstig van Zuid (34,2 procent in 2012). 27,7 procent van de aanvragen die werden afgewezen of ingetrokken was van Zuid (tegenover 25,1 procent in het eerste kwartaal en 22,4 procent over 2012). Van de aanvragen die werden toegekend was 37,7 procent afkomstig van Zuid (38,4 procent in 2012).

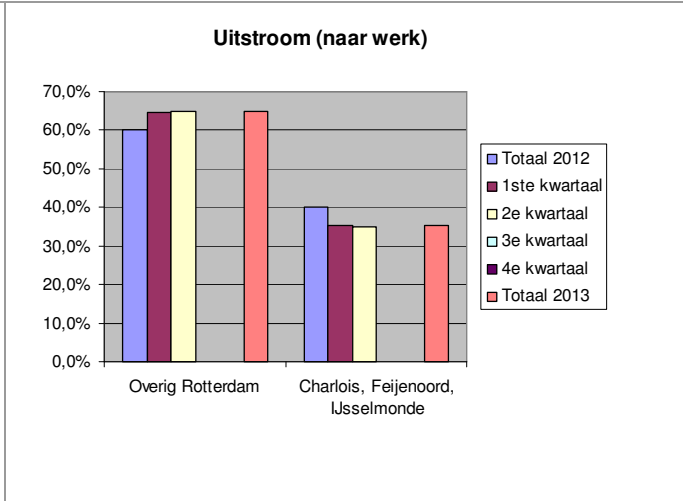
Van de totale instroom in Rotterdam in de eerste twee kwartalen (5.109) komt 38,1 procent voor rekening van Zuid (1.947). In heel 2012 was dit 38,5 procent (3.596 ten opzichte van 9.340).

De uitstroom in de eerste twee kwartalen komt voor 34,6 procent voor rekening van Zuid (1.190 op Zuid, 3.443 in totaal). In heel 2012 was dit 36,4 procent (3.135 tegenover 8.608).

Zoals gezegd is de uitstroom naar werk een onderdeel van de totale uitstroom. In de eerste twee kwartalen kwam 35,2 procent van de totale uitstroom naar werk voor rekening van Zuid (260 van de 738). In heel 2012 was dit 40,0 procent (761 ten opzichte van 1.903).

Waar het de instroom in de uitkering betreft is het beeld in verhouding tot de rest van Rotterdam positief. Als het gaat om het matchen met beschikbare vacatures, het begeleiden en het consequent handhaven kunnen er nog stappen worden gezet. Dat er draagvlak voor een dergelijke werkwijze is heeft de Burgertop aangetoond.

Hoewel duidelijk is dat het niet eenvoudig zal zijn, zijn er voor een deel van de werkzoekenden mogelijkheden om op Zuid om aan het werk te gaan. Uit dit eerste jaar NPRZ is echter wel gebleken dat een gerichte aanpak, bij voorkeur per wijk, nodig is om verder te komen met de doelstelling om mensen uit de uitkering naar betaald werk dan wel vrijwilligerswerk te krijgen. In feite moet de machinerie om dat doel te realiseren nog echt op stoom komen. Het gaat erom dat we gesprekken voeren met de werkzoekenden met een uitkering, waar mogelijk matches maken op vacatures en mensen die niet komen opdagen of medewerking weigeren korten. In dit traject wordt ook extra hulp aangeboden als mensen daarmee wél aan de slag kunnen.

PIJLER WONEN

De pijler wonen is in het uitvoeringsplan opgedeeld in korte termijn en langere termijn. Voor de korte termijn gaat het om 23 acties en voor de langere termijn om tien. Van het meeste gewicht zijn de financieringsopgave om de slechte woningvoorraad aan te pakken en het opstarten hiervan, en de handhaving (vestigingsregelgeving personen, GBA).

Korte termijn

Een veelheid aan acties kenmerkt de korte termijn uitvoering voor de pijler wonen; variërend van extra handhaving tot participatie door de NHG en specifieke maatregelen voor het verbeteren van de bereikbaarheid van Rotterdam-Zuid. In de afgelopen periode lag de nadruk op de analyse van de in- en uitstroom van bewoners op Zuid, de beleidsmatige consequenties die hieruit volgen en de noodzaak om de uitvoering van de handhaving op Zuid op peil te krijgen. De uitvoering staat voor het NPRZ centraal. De vorderingen worden geïllustreerd door het convenant dat in het najaar van 2012 werd gesloten met minister Spies voor specifieke oud-Vestiaprojecten in de focuswijken en de afspraken met corporaties om tot en met 2017 € 494 miljoen in 7.000 woningen te investeren (renovatie en sloop/nieuwbouw).

Regelgeving

Op landelijk niveau is nieuwe regelgeving voor advies aan de Raad van State voorgelegd voor de aanpak van huisjesmelkers en voor uitbreiding van de Wet bijzondere maatregelen grootstedelijke problematiek, doorgaans beter bekend als de Rotterdamwet. In het laatste geval gaat het om verlenging van de aanvraag van het gebied waarop de Rotterdamwet van toepassing is en om uitbreiding van de toetsingscriteria.

Handhaving

Na de impactanalyse, uitgevoerd door het onderzoeksbureau PRC in opdracht van het NPRZ en het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, en de evaluatie van het instrumentarium van de Huisvestingsvergunning (HVV) is er gekozen voor een aanscherping van de instroomregulering en handhaving. Door onder andere scherper te controleren op de eis van inkomen uit werk (minimaal 3 maanden bijstandsniveau hebben verdiend), kan de kansarme instroom van buiten worden verminderd. Dit voorstel is in het bestuur van het NPRZ en in de gemeenteraad besproken en goedgekeurd. In een deel van de wijk Feijenoord is een proef uitgevoerd met 100%GBA-controles. Deze proef krijgt een vervolg met twee proefprojecten in delen van de wijken Carnisse en Bloemhof. Daarnaast heeft het college van burgemeester en wethouders besloten de handhaving capaciteit op het terrein van woningtoezicht te vergroten, om illegale situaties in het gebruik van de woningvoorraad aan te pakken. Per 1 januari zal de uitvoeringsorganisatie, een samenwerking van publiekszaken, stadsbeheer en toezicht gebouwen, operationeel zijn.

Foto 5: Eerste paal Bloemfontein.

Prognose nieuwbouw op Zuid

In Rotterdam-Zuid staat de bouw van een flink aantal nieuwe woningen op stapel. In de focuswijken werd in 2012 tot en met medio 2013 gestart met de bouw van 211 woningen. Tot en met einde 2014 komen daar naar verwachting nog 221 te starten woningen bij, een totaal van 432. De investeringen van de corporaties spelen hierin een belangrijke rol. Daarnaast wordt met name in Charlois intussen met enkele kleinere ontwikkelaars gesproken over de mogelijke invulling van kleinere, beschikbare locaties.

Oorspronkelijk was begin 2012 de verwachting dat in deze drie jaar in de focuswijken met de bouw van 873 woningen gestart zou worden (zoals in het Uitvoeringsprogramma opgenomen). De meeste aandacht en energie is uitgegaan naar het op gang krijgen van een aantal projecten van Vestia die door de financiële problemen waren stilgezet. Hiervoor is er in het najaar van 2012 een convenant afgesloten tussen Rijk, gemeente en drie woningcorporaties (Woonstad, Woonbron en Vestia). Dit heeft er toe geleid dat er in mei 2013 de eerste paal van het project Bloemfontein is geslagen.

De overige bouwprojecten in de Afrikaanderwijk zijn doorgeschoven naar de periode 2015-2020. De financiële haalbaarheid is door het Vestia-convenant verzekerd, maar de oorspronkelijke planning is ook aangepast. Ook is de ontwikkeling van het Hefkwartier/d'Oranjeboom onzeker en daarom

doorgeschoven. Al deze projecten tellen op tot circa 350 woningen, te realiseren in de periode 2015-2020. Dit is het restant van het oorspronkelijke woningbouwprogramma zoals opgenomen in het uitvoeringsprogramma. Duidelijk mag zijn dat het programma in de focuswijken tekort schiet en dat de extra middelen vooral daarnaar toe moeten gaan.

Resterend bouwprogramma focuswijken 2013-2014

Wijk	Projecten	Aantal nieuwbouw per wijk
Oud-Charlois	Boergoense Veste Zuidhoek 30-36 Voornsehof	78
Carnisse	Clockhuys	23
Tarwewijk	Hellevoet West	13
Afrikaanderwijk – Parkstad	Parkstad Blok L fase 2	65
Feijenoord	Oranjeboomstraat	42
		221

Voortgang van de voorgenomen (voorjaar 2013) en gerealiseerde investeringen door de betrokken corporaties op Zuid

De vier grote Rotterdamse woningcorporaties hebben zich als partner in het NPRZ gecommitteerd aan een, in medio maart 2013 bijgesteld, bod van 494 miljoen tot en met 2017, ongeveer 100 miljoen per jaar (zie ook de paragraaf financiering & dekking investeringsopgave op pag.). Tegelijkertijd is afgesproken om ook op basis van dit bod de voortgang te monitoren (zie onderstaande tabel). Deze monitoring is dus aanvullend op de voortgang van de acties uit het Uitvoeringsprogramma. Door verschil in tijdsperiode laten de aantallen gerealiseerde nieuwbouw een verschil zien.

Wat opvalt is dat nieuwbouw en transformatie op gang komen en al naar de opgegeven jaardoelen tenderen.

De aantallen renovaties moeten nog bijtrekken. Op basis van prognoses is de verwachting dat de realisatie in de tweede helft van 2013 enigszins bijtrekt, maar er zal nog een stevige inspanning nodig zijn om op schema te komen.

Bod

deelgemeente	wijk	2013		
		aantal nieuwbouw*	aantal transformatie	aantal renovatie
Charlois	Oud Charlois			322
	Tarwewijk		2	8
	Carnisse			1
	Wielewaal			10
	Pendrecht	78	28	27
	Zuidwijk			227
Feijenoord	Bloemhof			22
	Hillesluis	55		3
	Afrikaanderwijk	71		
	Feijenoord			81
	Katendrecht			
	Kop van Zuid			14
	Noordereiland			14
	Vreewijk	147		140
IJsselmonde	IJsselmonde			
	Oud-IJsselmonde			56
	Beverwaard			12
	Lombardijen	83		160
Totalen		434	30	1083

Realisatie tot en met 31-07-2013

deelgemeente	wijk	2013		
		aantal nieuwbouw*	aantal transformatie	aantal renovatie
Charlois	Oud Charlois			3
	Tarwewijk			
	Carnisse			1
	Wielewaal			10
	Pendrecht		28	27
	Zuidwijk			98
Feijenoord	Bloemhof			
	Hillesluis	55		1
	Afrikaanderwijk	71		
	Feijenoord			39
	Katendrecht			
	Kop van Zuid			14
	Noordereiland			14
	Vreewijk	147		2
IJsselmonde	IJsselmonde			
	Oud-IJsselmonde			
	Beverwaard			
	Lombardijen	83		
Totalen		356	28	144

Cijfermatige monitor 1e halfjaar 2013.

Bredere toelichting op projecten in de wijken volgt bij de jaarrapportage 2013 (begin 2014).

Aantallen nieuwbouw en transformaties tenderen al naar de opgegeven jaardoelen.

Renovaties zijn momenteel onder handen. Verwachting is dat het realisatiecijfer in de tweede helft 2013 wordt aangevuld.

Verbetering in beheer van vastgoed

VVE010 is een samenwerkingsverband tussen drie grote Rotterdamse corporaties en de gemeente Rotterdam dat er goed in slaagt kleine verenigingen van eigenaren (VvE's) te ondersteunen bij het op orde krijgen van het onderhoud en de administratie. Daarnaast heeft VVE010 een belangrijke informatiefunctie en is het een spil in de uitvoering van de projectmatige aanpak van onderhoudsverbetering in de particuliere sector. Medio 2013 zijn 740 woningen in 180 actieve VvE's in beheer bij VvE010. Bij 231 woningen zijn in VvE-verband en ondersteund door de gemeente onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd.

Het is niet mogelijk een inschatting te maken hoeveel kleine VvE's op Zuid nog niet in het vizier zijn. De overige instrumenten om het aanwezige vastgoed te verbeteren bevinden zich nog in een min of meer experimentele fase of zelfs in een onderzoekstadium (met name de WIZ (WoonInvesteringsZo-ne) en de coöperatie). Het NPRZ ondersteunt WoonWerkZuid, een initiatief dat mensen die in de omgeving van Zuid werken en hun werkgevers moet helpen aan woningen op Zuid.

Tegengaan van veilingen

Het NPRZ heeft met de Nationale Hypotheek Garantie (NHG), corporaties en gemeente Rotterdam een aantal gesprekken gevoerd. De betrokken corporaties hebben in samenwerking met de NHG een nadere analyse gemaakt van de situatie en van de aantallen woningen die op de huizenveiling belanden. Daaruit blijkt dat de veiling vooral wordt gebruikt wanneer eigenaren met onbekende bestemming zijn vertrokken. Bij goedwillende eigenaren wordt dikwijls naar andere oplossingen gezocht. Er lijkt, anders dan voorheen, geen sprake van woekerwinsten. De actie gericht op het voorkomen van veilingen is daarmee afdoende afgerond. De Nationale Hypotheek Garantie (NHG) en de wijkteams op Zuid gaan binnenkort op proef samenwerken om bewoners met financiële en andere problemen samen te ondersteunen.

Bereikbaarheid

Voor de bereikbaarheid van Zuid is voor de korte termijn een aantal acties in gang gezet: zo is er voor fijnmazig vervoer in de wijk Feijenoord een proef gestart met elektrische tuk-tuks. De planning is dat in april 2014 het fiets- en voetveer van Feijenoord naar Kralingen gaat varen. Hiervoor zijn de voor-bereidingen in gang gezet. Het onderzoek naar het Stedenbaanstation (bij het toekomstige Stadion-park) is afgerond, maar heeft nog niet tot een positieve uitkomst geleid. Het onderzoek naar de busverbinding van Zuid met Capelle aan den IJssel wordt in de loop van 2013 afgerond.

Dekking en financiering

De doelen die het NPRZ zich voor de langere termijn heeft gesteld komen alleen in beeld als er ook zicht is op het opknappen van 35.000 bestaande woningen en van de leefomgeving. In het Uitvoeringsplan 2012-2014 staat geschreven dat het hier gaat om een zeer forse investeringsopgave voor meerdere jaren met een aanzienlijke onrendabele component. De investeringsopgave bedraagt € 200-250 miljoen per jaar.

Zoals al eerder vermeld investeren de vier grote Rotterdamse woningcorporaties als partners in het NPRZ tot en met 2017 jaarlijks ongeveer € 100 miljoen (€ 494 miljoen tot en met 2017). Dit leidt tot sloop en nieuwbouw van ruim 1.700 woningen en de renovatie van ruim 5.000 woningen. In het oorspronkelijke bod van de gezamenlijke corporaties van september 2012 was met name het ambitieniveau wat betreft sloop/nieuwbouw hoger (2.350 woningen in de periode 2015-2020). Door de verhuurdersheffing en de marktsituatie is de ambitie nu meer gericht op renovaties en is een deel van de nieuwbouwambitie doorgeschoven. Daarnaast is de aanpak van 23.000 woningen in de particuliere sector noodzakelijk, waarbij sprake is van forse aantallen in de categorie sloop/nieuwbouw, minimaal 4.000.

Om deze investeringen voor elkaar te krijgen is de komende twintig jaar jaarlijks € 60 miljoen nodig. Daarvan is € 50 miljoen voor de dekking van tekorten op de ingrepen in de particuliere voorraad en € 10 miljoen om corporaties op het in het juli 2012 afgesproken niveau te krijgen, dat wil zeggen het niveau dat al was afgesproken voordat de verhuurdersheffing in de huidige vorm en omvang door het nieuwe kabinet werd gepresenteerd.

Voor de invulling van de financiering en dekking is in het Uitvoeringsplan twee jaar uitgetrokken, tot uiterlijk februari 2014. Er is in het afgelopen jaar hard aan gewerkt door corporaties, Rijk en gemeente. In de zomer van 2013 is de stand van zaken dat de rijksoverheid, mede op verzoek van de partijen die eerder dit jaar het woonakkoord hebben gesloten, werkt aan een specifieke regeling voor woninginvesteringen van nationaal belang, gebaseerd op de verhuurdersheffing. De regering heeft dan ook toegezegd aan partijen van het woonakkoord om voor Rotterdam-Zuid, de krimpregio's en de aanpak van leegstand van kantoren een aparte faciliteit op te nemen in de regelgeving voor de verhuurdersheffing. In het najaar van 2013 besluit het parlement over de invulling van deze voorstellen. De huidige inschatting is dat hiermee ongeveer € 23 miljoen per jaar beschikbaar komt. Daarmee kan een mooi begin worden gemaakt en wordt het vooral zaak de uitvoering op gang te krijgen. Voor de rest van de opgave moet financiering worden gezocht, omdat er geen redenen zijn het ambitieniveau te verlagen. Dat betrokkenen ondanks de huidige crisis, de druk op corporaties, de bezuinigingen bij de gemeente en het Rijk en daarbovenop nog de verhuurdersheffing, toch zover zijn gekomen, is zeker het vermelden waard.

Uitvoering

Nu de eerste afspraken zijn gemaakt, gaat er ook meer aandacht naar de uitvoering. In deze sector is het risico op vertragingen en overschrijding van budget groot. Met corporaties, Rijk en gemeente worden nu afspraken gemaakt over planning en monitoring van de ingrepen. Ook het op gang krijgen van investeringen in woningen die op dit moment niet van corporaties zijn, is daarbij onderwerp van gesprek. Er zijn zeker particuliere eigenaren die willen meewerken, maar ook als dat niet het geval is, moeten de woningen wel worden opgeknapt of gesloopt. De komende maanden worden hiervoor verdere voorstellen uitgewerkt.

Lange termijn

De tien acties voor de lange termijn van de pijler wonen vallen als volgt onder te verdelen:

- invulling van de komende 20 jaar: het ruimtelijk economisch perspectief en de infrastructuur van Zuid;
- streven naar EU-regelgeving en/of EU-middelen;
- regionale spreiding van woningbouw en woonruimteverdeling;

Deze punten zijn hieronder verder uitgewerkt.

Ruimtelijk economisch perspectief

Naast de invulling van de financiering, is er gewerkt aan het ruimtelijk perspectief voor Rotterdam-Zuid. Dit perspectief beschrijft de veranderingen in woningvoorraad, de ontwikkelingsstrategie en de overige ambities, die zijn gespecificeerd op het niveau van Zuid als geheel en op handelingsperspectieven per wijk. De verwachting is dat dit ruimtelijk perspectief tegen het einde van 2013 is afgerond. Op dat moment is ook een verdere invulling van de investeringsopgave beschikbaar, per focuswijk en voor heel Zuid.

In het Bestuurlijk Overleg Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (BO-MIRT) maken het Rijk en de lokale overheden afspraken over de rijksinvesteringen op deze beleidsvelden. In deze cyclus zullen uiteindelijk ook de aanwezige behoefte aan of noodzaak van specifieke maatregelen voor Zuid op de agenda moeten komen.

Het economisch perspectief is onderdeel van het ruimtelijk perspectief. Daarin zal ook duidelijk worden waaruit in grote lijnen de economische investeringsopgaven zullen bestaan. Vanzelfsprekend is daarbij oog voor de economische component, waarbij de aandacht vooral uit zal gaan naar zorg, haven en techniek.

Europese ambities

De gemeente Rotterdam en het NPRZ hebben op diverse bijeenkomsten op het niveau van de Europese Unie presentaties gehouden over het NPRZ en de kwestie van Europese ambities. Onderwerpen waren onder meer de behoefte aan regelgeving en middelen, onder meer op het terrein van arbeidsmigratie, en achterstandsgebiedenbeleid en de gevolgen hiervan voor de wijken van Rotterdam-Zuid. Deze gesprekken krijgen in 2013 en 2014 een vervolg. Het NPRZ is opgenomen in een aanvraag voor een bijdrage uit de twee Europese structuurfondsen EFRO (Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling) en ESF (Europees Structuur Fonds). Deze aanvraag loopt bij het ministerie van Economische Zaken. Een definitieve versie wordt in het najaar van 2013 verwacht. Op EU-niveau hebben diverse lidstaten interesse getoond voor de integrale benadering van sociaal-economische leefbaarheidsproblematiek in het NPRZ, wat zij zien als een interessant voorbeeld van 'multi-level governance'.

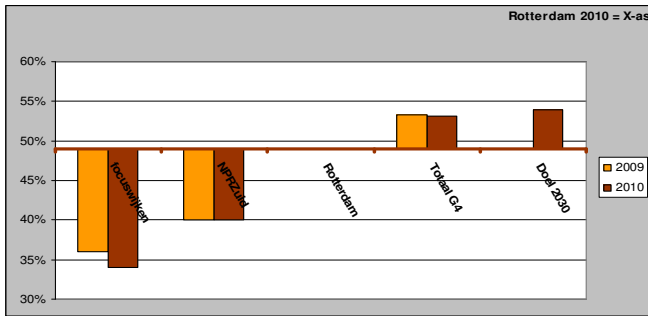
Spreiding in de regio

In verschillende bestuurlijke gesprekken met buurgemeenten is aan de orde gekomen hoe de regionale woningbouwopgave en woonruimteverdeling op elkaar zijn af te stemmen. Deze gesprekken worden voortgezet. Vooral van belang zijn de afspraken die worden gemaakt over de verdeling van woningen over de regio. De verwachting is dat deze afspraken eind 2013 zijn afgerond. Voor de woonruimteverdeling is een geheel nieuw systeem in voorbereiding. Daarin is ook ruimte voor proefprojecten en experimenten zoals WoonWerkZuid.

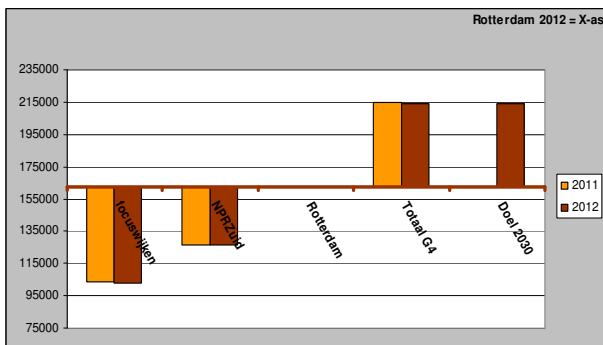
Zien we al iets terug in de cijfers van de praktijk?

Bij deze voortgangsrapportage is nog niets terug te zien in de indicatoren. In de meeste gevallen is 2012 namelijk het meest recent beschikbare jaar. De gepresenteerde grafieken kunnen beschouwd worden als nulmeting voor het NPRZ.

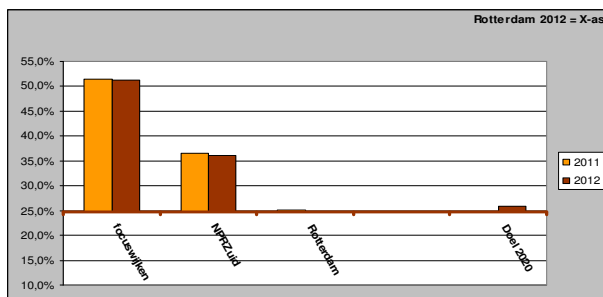
Voor de langetermijndoelstellingen van het NPRZ is het ook nodig dat er een verandering plaatsvindt in de samenstelling van huishoudens op Zuid. Het doel is dat er meer midden- en hoge inkomens gaan wonen, dat sociale stijgers op Zuid een grotere en betere woning in het gebied zelf kunnen vinden en dat het aantal kansarmen vermindert.

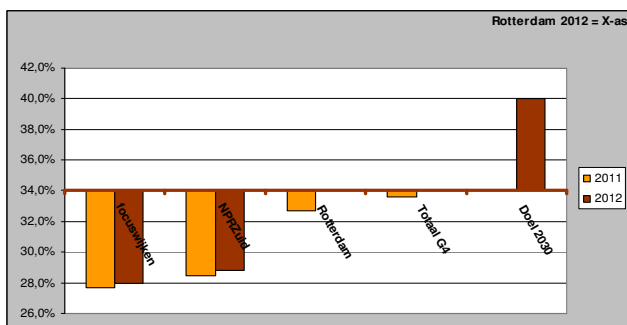
Figuur 2: aandeel midden- en hoge inkomens

Figuur 3: WOZ-waarde

Figuur 4: kwetsbare meergezinswoningen

Figuur 5: aandeel koopwoningen

In de meest recente jaren waarover gegevens beschikbaar zijn, is duidelijk te zien dat hier een groot gat overbrugd moet worden. Dit geldt, afgezien van het aandeel hoge en middeninkomens (zie bijvoorbeeld de daling in de focuswijken van 2009 naar 2010), ook voor het doel van een hogere gemiddelde WOZ-waarde. Aandachtsgebieden om die stijging tot stand te brengen zijn vooral de omvang en het type woningen.

Nog belangrijker is het om het aandeel kleine en goedkope woningen op Zuid in de komende jaren substantieel omlaag te brengen. Uit de gegevens in figuur 4 blijkt dat de nadruk op de aanpak van de woningvoorraad in de focuswijken logisch is, omdat hier veruit de meeste kwetsbare meergezinswoningen te vinden zijn.

Uit de cijfers over de koopwoningen op Zuid blijkt dat dit segment ondervertegenwoordigd is op Zuid en in focuswijken.

Wijkprogramma's

Focuswijken

Met de wijken van waarden⁶ wordt een eerste impressie gegeven van de ontwikkeling van alle Rotterdamse wijken. Op de volgende pagina zijn de illustraties opgenomen van de zeven focuswijken.

Duidelijk zichtbaar is dat de wijken onder druk staan. Waar de ene wijk iets bijtrekt, loopt de ander weer wat meer achterstand op. Over het geheel genomen wordt de achterstand eerder groter dan kleiner.

Het afgelopen jaar is een stap verder gezet in het werken met de DIN-systematiek per wijk. Waar vorig jaar het opstellen van de programma's centraal stond is dit jaar de aandacht vooral uitgegaan naar het sturen op de voortgang van de activiteiten.

De wijkprogramma's in de focuswijken beslaan een bredere problematiek en dus meer activiteiten dan waarmee het Nationaal Programma zich bezighoudt. De bureau-infrastructuur van het NPRZ wordt nu steeds beter benut, ook voor deze bredere problematiek. Onderwerpen waarvoor extra aandacht is gevraagd vanuit de Charloisse focuswijken zijn: onderhoud van de buitenruimte, concentratie van coffeeshops, gemeentelijk vastgoedbezit en aanbod van taaltrajecten.

Vanuit de Feijenoordse wijken zijn er capaciteitsproblemen rond het programma maatschappelijke inspanning, leegstand van winkels en bijbehorende regelgeving en is eveneens aandacht gevraagd voor de problematiek rond de coffeeshops, taal en buitenruimte.

Meer informatie is opgenomen in deel II van deze voortgangsrapportage. Hierin zijn de wijkprogramma's van focuswijken opgenomen in de vorm van een DIN. Hierin is alleen de voortgang van de activiteiten opgenomen. Richting de komende verkiezingen en de overgang naar gebiedscommissies wordt momenteel door de deelgemeente gewerkt aan een update van de wijkprogramma's voor de periode tot en met 2018. Daarnaast is er een rapportage van de deelgemeente Charlois opgenomen die uitgebreider ingaat op de totale voortgang.

Streven is om in het kielzog van de aanpak van de focuswijken deze werkwijze zoveel mogelijk (op kleinere schaal) naar de rest van Zuid te brengen. Diverse wijken buiten het focusgebied verdienen op onderdelen ook extra aandacht, vooral ook om het beeld ten opzichte van eerdere investeringen die hebben geleid tot verbeteringen niet negatief te laten kantelen.

⁶ Uit "wijken van waarde –digit 2012" door Frans Spierings en Marina Meeuwisse van de Hogeschool Rotterdam in opdracht van Woonstad Rotterdam, Vestia en Havensteder

Leeswijzer voor de modellen: In het web is de score van Rotterdam met een blauwe lijn op 100 procent gesteld. De groene lijn brengt de scores van de wijk in beeld. De oranje lijn brengt het Zuid van het Nationaal Programma Rotterdam Zuid in beeld. Hiermee kan de lezer in één oogopslag zien of de veiligheid, woningwaarde, sociale situatie en het gemiddelde inkomen in de wijk positief of negatief afwijken van het Rotterdamse gemiddelde en dat van het Nationaal Programma. De schaal is per wijk gekozen voor een optimale visualisatie.

Het staafdiagram vergelijkt de trend in de wijk ten opzichte van het nulpunt Rotterdam 2008. De trend is per onderdeel weergegeven. Hiermee kan de lezer in één oogopslag zien of de wijk zich sneller of langzamer positief of negatief ontwikkelt ten opzichte van Rotterdam 2008.

Kantelbuurten IJsselmonde

In de deelgemeente IJsselmonde is vorig jaar een begin gemaakt met de zogenoemde 'kantelbuurtenaanpak'. Dit houdt in dat de deelgemeente samen met woningcorporaties werkt aan een integrale verbetering van de wijken in de deelgemeente die er het zorgelijkst aan toe zijn. Daarbij is het uitgangspunt dat de verbetering voor en achter de voordeur moet plaatsvinden. In de Thomas à Kempisbuurt en de Huniadijk en omstreken is deze aanpak nu ruim een jaar in uitvoering. In de andere twee buurten, de Tuinenbuurt en Neercannebuurt, is de uitvoering in de loop van 2013 gestart. De Neercannebuurt is in de plaats gekomen van de Meezenbroekbuurt (beide Beverwaard). Na het ontwikkelen van de kantelbuurtenaanpak bleek, op basis van de PPC-scores⁷, de situatie in de Meezenbroekbuurt te zijn verbeterd, waardoor gekozen is voor een andere slecht scorende buurt in de Beverwaard.

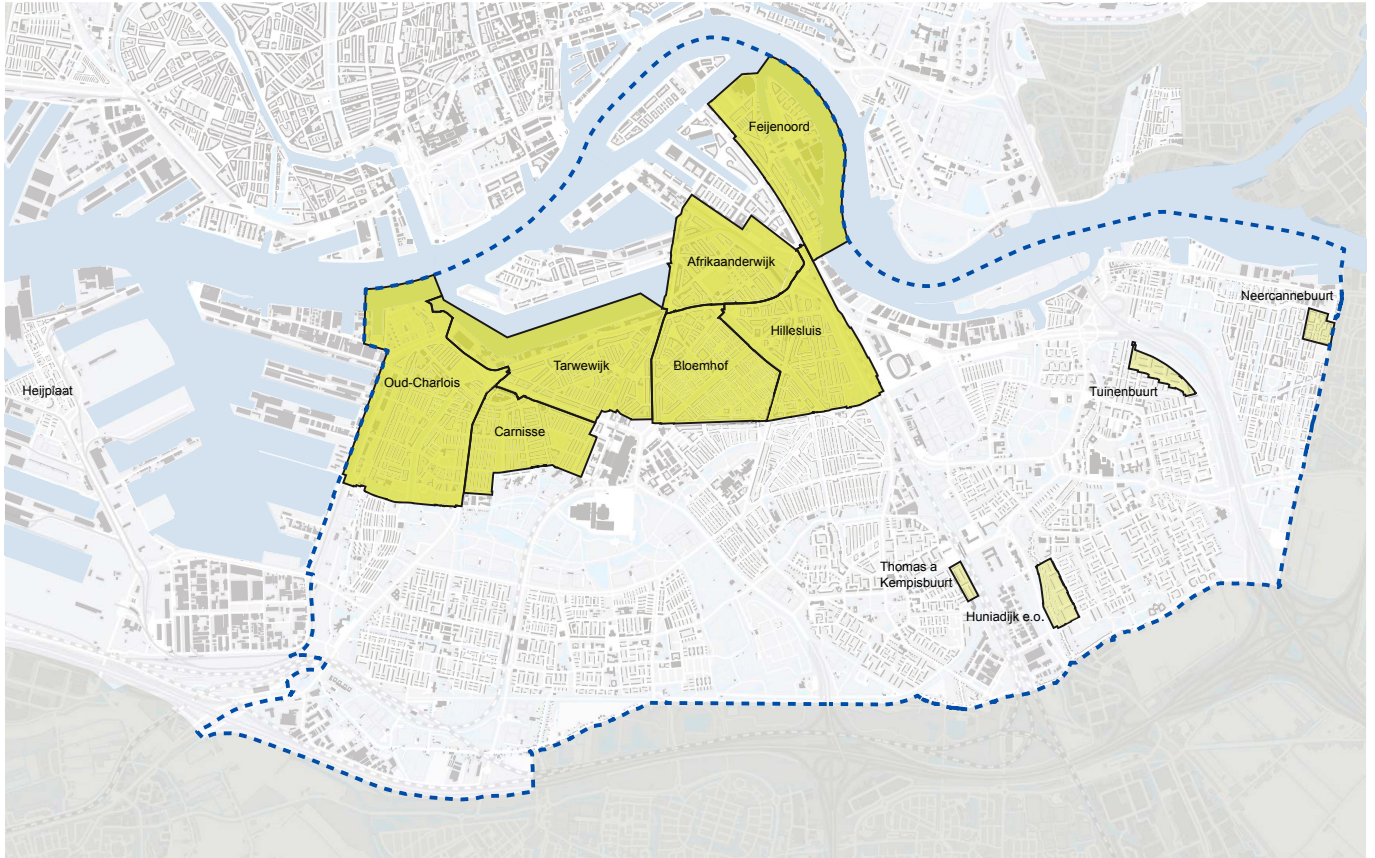
De doelen van de kantelbuurtenaanpak zijn het creëren van een aantrekkelijkere woonomgeving, een betere woonsituatie en een betere persoonlijke situatie. De betrokken partijen investeren in de woonomgeving, nieuwe bewoners, de woning, bewonersparticipatie, gezinnen, onderwijs en arbeid-stoeliding. Op die manier wordt getracht de fysieke, veilige en sociale leefbaarheid in de buurt te vergroten. Met de kantelwijkenaanpak is tot en met april 2013 rond de 45 procent van de bewoners van de eerste twee buurten bereikt. Zo'n 20 procent van hen heeft ondersteuning gekregen. De ervaring leert dat met gebruik van informatie van de partners en gemakkelijke toegankelijkheid van die informatie de mensen die ondersteuning nodig hebben eerder worden bereikt.

Het meest voorkomende probleem is tekort aan inkomsten en schuldenproblematiek. Een kleiner deel van de problemen is terug te voeren op persoonlijke problematiek en op gezondheidsproblemen. Daarnaast melden bewoners regelmatig problemen met betrekking tot het wonen, zoals onveiligheid en vervuiling van de portieken en galerijen. Deze signalen worden doorgespeeld aan de partners. Bewoners worden ook betrokken door middel van participatie in Buurt Bestuurt en buurtgerichte acties.

Verbeterde instroomregulering van nieuwe inwoners is gewenst. Dit is van belang om een betere verhouding te krijgen in zelfredzame en minder zelfredzame bewoners en anderzijds om de woonoverlast te beperken. Het woningbestand bestaat voornamelijk uit bezit van coöperaties. Er worden door corporaties, stadsontwikkeling en deelgemeente strakke afspraken gemaakt over lokaal vestigingsbeleid. Dit betekent onder meer dat toezicht, handhaving en verantwoording worden aan-gescherpt en afspraken over de beïnvloeding van de instroom van nieuwe bewoners.

Naast de vier reeds in het Nationaal Programma benoemde kantelbuurten zijn in IJsselmonde nog twaalf (sub)buurten te vinden die dezelfde kenmerken vertonen als de kantelbuurten. IJsselmonde is voornemens gefaseerd ook in deze buurten een kantelbuurt-aanpak te beginnen. De aanpak in de huidige vier kantelbuurten wordt echter eerst nog verder versterkt. Daarbij zal ook een verbreding plaatsvinden naar andere terreinen. Vooral het onderwijs maakt onderdeel uit van die verbreding, om zo meer aandacht te kunnen besteden aan talentontwikkeling. Door ook hier over te stappen naar wijkteams zoals in de Children's Zone is het mogelijk de scholen te versterken. De reeds gehanteerde aanpak achter de voordeur wordt verder aangevuld met gezinsaanpak.

⁷ De PPC score is onderdeel van de buurtsignalering, een monitoringinstrument van de gemeente Rotterdam. Aan de hand van scores op 12 variabelen, op subbuurt (blok) niveau wordt een score berekend: de PPC score. Deze Potentiële Probleem Cumulatie score geeft de mate aan waarin een buurt dreigt af te glijden

Organisatie en financiën

Programmabureau NPRZ

Het programmabureau van het NPRZ ondersteunt alle partijen die gezamenlijk verantwoordelijkheid nemen voor de realisatie van het Nationaal Programma. De omvang van het bureau is beperkt, om-dat op dit niveau de programmasturing plaatsvindt. De acties voeren de partners zelf uit. Hieronder staat een totaaloverzicht van de begrote organisatiekosten over het jaar 2012. De begrote kosten van 2013 zijn hieraan vrijwel identiek. Specifieke acties zoals het PRC-onderzoek naar migratiestro-men en de Burgertop worden gefinancierd uit het werkbudget en maatwerk door de partners zelf in het programma.

Organisatie- en Proceskosten Nationaal Programma Rotterdam Zuid 2012:

1. Personeelskosten (directeur, medewerkers algemeen en ondersteuning/secretariaat)	€ 450.000
2. Werkbudget (advies, onderzoek, communicatie, participatie)	€ 250.000
Subtotaal:	€ 700.000
3. medewerker per pijler (3 fte)	€ 300.000
4. inkopen diensten (backoffice) (1fte)	€ 75.000
5. huisvesting (ca 150 m2)	€ 100.000
Totaal:	€1.175.000

De kostenposten 1 en 2 worden conform een verdeelsleutel gezamenlijk door de partners gefinancierd. De kosten ad 3 worden in natura betaald, dat wil zeggen dat voor de 3 pijlers de betrokken partners menskracht beschikbaar stellen. Als indicatie door de gemeente 3 x 0,5 fte en door de partners eveneens per pijler 0,5 fte. Verder betaalt de gemeente de backoffice en de huisvesting (4 en 5). Het gezamenlijk te betalen bedrag is hiermee € 700.000.

De drie medewerkers ad 3 worden op dit moment als volgt ingevuld:

Inzet Uitvoering Fysieke opgave: 0,6 fte ten behoeve van planvorming en financiering tot en met januari 2015, 0,2 fte tot 30 september 13. De overige capaciteit wordt ingevuld naar behoefte.

De taakgebieden van het programmabureau zijn telkens verdeeld onder de drie vaste medewerkers:

Beleidsdomeinen: school (inclusief zorg/veilig), werk, wonen

Functies: Besluitvorming, monitoring, voorlichting en communicatie

Gebieden: Charlois, Feijenoord en IJsselmonde

De financiering van de fte's fysiek en de overige capaciteit wordt in 2013 grotendeels verzorgd door de organisaties waar deze mensen werken (Woonbron respectievelijk Rijk en gemeente Rotterdam).

Bestuur en partners

Medio juni 2013 heeft het bestuur ook stilgestaan bij zijn eigen functioneren en de partners in dit samenwerkingsverband. Het bestuur constateerde onder meer dat er nu een goede structuur staat, maar dat deze inhoudelijk meer inspirerend kan zijn en op bestuursniveau nog onvoldoende leidt tot interactie over de sectoren heen. Het zwaartepunt heeft in de afgelopen periode meer gelegen op voortgang, afstemming en monitoring.

Wat betreft de samenstelling van het bestuur is geconcludeerd dat verbreding op dit moment niet noodzakelijk is. Inhoudelijk dient het bestuur wel meer aandacht te geven aan de thema's school en werk. Vanuit de zorgsector is versterking echter wel wenselijk, met name

vanuit de ziekenhuizen. In bijlage 2 is een overzicht van de betrokken partners te vinden. Tot slot zullen de veranderingen die samenhangen met de overgang van deelgemeentebesturen naar gebiedscommissies in 2014 al werkend hun uiteindelijke vorm krijgen.

Daarnaast is het bestuur van mening dat de betrokkenheid van bewoners bij het programma groter moet worden. Dat kan door enige professionele ondersteuning voor onder meer de Bewoners Advies Raad, het benutten van bestaande communicatiekanalen van de partners én niet in de laatste plaats het vanaf het eerste moment goed aanhaken van de nieuw te vormen gebiedscommissies per maart 2014 in het participatieproces vanuit en naar de wijken.

Hoe verder?

Waarop gaat het bestuur bijsturen?

Deze voortgangsrapportage geeft inzicht in de stand van zaken van de activiteiten in het programma en het functioneren van het programma. Op basis daarvan heeft het programma een aantal zaken benoemd waarop het gaat bijsturen.

Voor de komende tijd ligt er de opgave voor het bestuur van het NPRZ om reeds beschikbare platforms/structuren in Rotterdam beter te gebruiken voor de opgave op Zuid. Daarmee kan de slagkracht van partners in de dagelijkse praktijk worden vergroot. Om met bewoners in contact te komen en te communiceren wordt gebruik gemaakt van nieuwsmedia en de beschikbare kanalen/media van partners zelf. Daarnaast begint het Nationaal Programma in het najaar met een eigen website.

In het uitvoeringsplan 2012-2014 staat een grote hoeveelheid acties (tegen de 100 in totaal). In het eerste programmajaar is prioriteit gegeven aan de belangrijkste dossiers. Vooral die acties die leiden tot herschikking van middelen, aanpassing van regelgeving en betere afstemming tussen partners hebben veel aandacht geleverd, zoals de inzet van de frontlijnwijkteams en de deelname van scholen in de Children's Zones, de pogingen tot nieuwe carrière startgaranties, de gebiedsgerichte inzet in de focuswijken, de verzoeken om aanpassing van Rijksregelgeving, de uitvoering van het vestigingsbeleid, en de financiering van de investeringen in de woningvoorraad.

Dit leidt automatisch tot de vraag/afweging voor het komende jaar aan welke acties er in de komende periode verder aandacht geschonken moet worden: moeten er acties bij of af en is het nodig sommige zaken anders te organiseren door een andere partij er bij te betrekken? Per pijler wordt de afweging voor de komende periode toegelicht.

Pijler school

Voor het onderdeel Children's Zone gaat het nu om naast de gestage groei van het aantal Children's Zone-scholen de slag te maken naar beter onderwijs op de scholen. Dit betekent dat de professionalisering van de leraren meer aandacht krijgt.

Afgesproken wordt aan te haken op de Rotterdamse lerarenagenda, zoals die op 2 september 2013 door Rotterdam aan de Minister van OCW is aangeboden. Onderdeel van de aanpak is meer maatwerk per school. Daarbij is er ook behoefte aan een gemeenschappelijke meetlat wat betreft kwaliteit, waardoor ook ervaringen beter zijn uit te wisselen. Bij de uitwerking zullen de nieuwe inspectiemethode en de ervaringen met de KBA-aanpak van Amsterdam worden meegenomen.

In de children's zone vragen de opgaven van de nul-groepen nog aandacht en is het plan van aanpak om kleine scholen terug te dringen vertraagd. Er moet worden gewerkt aan de verdere invoering van leertijduitbreiding evenals de inzet van ouders in de children's zones en de uitbreiding van de taken van de wijkteams. De komende drie grote decentralisaties vanuit het Rijk zorgen voor financiering van de wijkteams.

Voor het onderdeel LOB (loopbaanoriëntatie en begeleiding) lijkt prioriteren noodzakelijk, om de slagkracht in de uitvoering te verbeteren. Samenwerking van scholen is hierbij belangrijk.

In dit eerste jaar van het NPRZ is met de Children's Zone en het opstellen van een programma voor Loopbaanoriëntatie het fundament gelegd om de leerprestaties en toekomstperspectieven van de kinderen op Zuid en vooral de focuswijken te verhogen. Het is van belang te weten of we, in dit twintigjarig programma, ook de goede maatregelen nemen. Daarom ontwikkelen de deelnemende hoger onderwijsinstellingen in overleg met de uitvoerende onderwijspartners, tegelijk met het uitvoeren van het programma, een monitor. Hierin staat het volgen van de leerlingenstromen (naar een hoger of lager onderwijsniveau en de uitstroom van leerlingen) over meerdere jaren centraal. Daarmee wordt het steeds beter richten van interventies mogelijk.

Pijler werk

Het belangrijkste is het op gang krijgen van de match tussen werkzoekenden en het beschikbare werk. Met het cluster W&I zijn daarom afspraken gemaakt om gericht gesprekken te gaan voeren met uitkeringsgerechtigden om de bestaande vacatures voor laag en ongeschoold personeel in de regio in te vullen. W&I gaat planmatig tot het einde van dit jaar, 1350 mensen uitnodigen voor een gesprek. Via het instrument Werkmap en door het inzetten van zgn. jobhunters worden mensen gewezen op geschikte vacatures op werk.nl. Daar waar nodig wordt hulp aangeboden, en waar onvoldoende inspanning wordt gepleegd om aan werk te komen worden maatregelen opgelegd, conform het gemeentelijk beleid. Op die manier moet de machinerie op gang komen om mensen in beweging te krijgen om aan het werk te gaan.

In de sectoren zorg en bouw wordt gewerkt aan een uitvoeringsorganisatie in de keten van sociale dienst met behulp van het werkgeversservicepunt, re-integratiebureaus en opleidingsorganisaties (ook partners van IkZitopZuid) om mensen aan het werk te helpen. Dit wordt begeleid door re-integratiebureaus en opleidingsorganisaties.

Afspraken over Social Return on Investment (SROI)

SROI is een belangrijk instrument dat het cluster Werk en Inkomen van de gemeente Rotterdam inzet om zoveel mogelijk werkzoekenden uit haar bestand aan het werk te krijgen. De gemeente is op dit moment bezig met een inhaalslag op de naleving van de SROI-verplichtingen door werkgevers. De inhaalslag betreft de verbetering en opschoning van het registratiesysteem SIRO en de vervulling van nog openstaande verplichtingen. Hierbij gaat het om met name om werk voor bijstandsgerechtigden en het realiseren van stageplekken.

Het cluster W&I en het programmabureau NPRZ hebben de basisafpraak gemaakt dat 40% van de inspanningen van het cluster op Zuid plaatsvinden omdat ongeveer 40% van het werkzoekendenbestand op Zuid woont (inspanning naar rato).

Daarnaast wordt er werk gemaakt van het verzilveren van de kansen die SROI-afspraken bieden in relatie tot de investeringen van de corporaties op Zuid. Hiermee is tot 2017 jaarlijks in ieder geval zo'n kleine €100 miljoen mee gemoeid. Corporaties, gemeente, onderwijsinstellingen en NPRZ zorgen voor de uitvoering.

Aanpak jeugdwerkloosheid

Het kabinet heeft landelijk voor 2013 € 25 miljoen beschikbaar gesteld voor de aanpak van jeugdwerkloosheid. Dit geld wordt verdeeld over de 35 arbeidsmarktregio's, waaronder de regio Zuidwest, waar Rotterdam onder valt. Rond het plan van aanpak Jeugdwerkloosheid is afgesproken dat conform de basisafpraak met het cluster Werk en Inkomen (W&I) ook hier voor Zuid resultaten naar rato geboekt worden. 40 procent van de beoogde resultaten, en dus minimaal ook de daarbij behorende middelen die naar Rotterdam gaan, worden aangewend voor projecten die ten goede komen aan jongeren van Zuid.

Pijler wonen

Voor het komende jaar is alle aandacht vooral gericht op de uitvoering. Voor de korte termijn gaat het in de eerste plaats om uitvoering van de 'reguliere' handhaving:

1. door toezicht gebouwen, gericht op de woningvoorraad op Zuid;
2. door Publiekszaken, Stadstoezicht en corporaties de controle op leegstand, inschrijving GBA en de verstrekking van huisvestigingsvergunningen conform de 'Rotterdamwet' (WBMGP);
3. de pilots met 100%GBA-controles in delen van Zuid (met name de focuswijken).

Ten tweede gaat het er om voldoende te waarborgen dat (komende) investeringen in de particuliere voorraad plaatsvinden, met name in VvE's. VVE010 en de daarmee verbonden projectmatige aanpak is hierbij het centrale instrument, maar daarnaast gaat het ook om de inzet van verbetercoaches door de gemeente ter ondersteuning van particuliere eigenaren bij het plannen van het onderhoud. Ook de financiering van VVE010 na 2014 moet nog geregeld worden.

In de derde plaats zijn er medio 2013 werkafspraken gemaakt tussen de Nationale Hypotheek Garantie en de frontlijnwijkteams die op Zuid actief zijn bij de gezinnen thuis om, waar nodig, snel aan de bel te trekken. Voor de lange termijn staat het afronden van het ruimtelijk perspectief voorop, samen met een schets van de (ov-)bereikbaarheid van Zuid. Daarnaast zal begonnen worden met de praktische invulling van de regeling voor Zuid, zoals opgenomen in de Verhuurdersheffing. Het gaat dan met name om het op gang brengen van de uitvoering, lokale afspraken tussen de partners over de toetsing voor in aanmerking komende projecten en het bepalen en invullen van een verwervings-strategie.

Woningvoorraad

Dominantie vrijstaande woningen
Dominantie tweekappers
Dominantie flats met meer dan 4 verdiepingen
Dominantie etagewoningen
Dominantie boerderijen en tuinderijen
Dominantie stedelijke statuswoningen
Dominantie suburbane statuswoningen
Dichtheid
Percentage sociale huurwoningen
Dominantie 1940-1959 bouw
Dominantie 1970-1979 bouw
Dominantie vroegeoorlogs (1945-1960)
Dominantie vooroorlogse bouw (tot 1940)

Publieke ruimte

Waarde verkochte huurwoningen
Aandeel sloop
Geluidsbelasting railverkeer
Geluidsbelasting totaal
Nabijheid groot water
Groene ruimte tussen vroegeoorlogse bouw
Water in de wijk
Uitzicht op binnenwater

Voorzieningenniveau

Nabijheid supermarkt
Nabijheid bankfiliaal
Nabijheid groot winkelcentrum

Bevolkingssamenstelling

Aandeel niet-werkende werkzoekenden
Dominantie inkomens tot 2x modaal
Dominantie minimuminkomens
Dominantie inkomens meer dan 2x modaal
Aandeel niet-westerse allochtonen
Aandeel hoogopgeleiden

Sociale samenhang

Dominantie middelbare paren zonder kinderen
Dominantie jonge paren zonder kinderen
Dominantie oudere paren zonder kinderen
Dominantie jong alleenstaand
Dominantie middelbaar alleenstaand
Aandeel ouderen
Aandeel gezinnen met kinderen
Homogeniteit gezinnen met oudere kinderen
Homogeniteit gezinnen met jonge kinderen
Dominantie eigenaar bewoners
Verhuizingen (mutatiegraad)

Veiligheid

Vernielingen
Verstoring openbare orde
Geweldsmisdrijven
Diefstal uit de auto
Overlast

Niet toebedeeld aan een dimensie

Nabijheid natuurgebied
Nabijheid bos
Nabijheid kust

Partners Onderwijs

Albeda college
De Passie Evangelische School
Erasmus Universiteit Rotterdam
Hogeschool Rotterdam
InHolland
LMC Voortgezet onderwijs
Protestants-Christelijk Basis- en Orthopedagogisch Onderwijs (PCBO)
ROC Zadkine
Rotterdamse Vereniging voor Katholiek Onderwijs (RVKO)
Scheepvaart en Transport College (STC)
Stichting BOOR
Stichting Horizon
Vereniging voor Christelijk Voortgezet Onderwijs (CVO - Calvijn)
Wartburg College

Partners Werk

Aafje
Deltalinqs
Kenniscentrum Mainport Rotterdam
MKB Rotterdam
Stichting Ik Zit Op Zuid
UWV Werkbedrijf Rijnmond

Partners Woningcorporaties

Havensteder
Vestia
Woonbron
Woonstad

Partners Overheid

Deelgemeente Charlois
Deelgemeente Feijenoord
Deelgemeente IJsselmonde
Gemeente Rotterdam
Ministerie BZK

Bewoners

Bewoners Adviesraad Rotterdam Zuid